

EBA/GL/2017/06

20/09/2017

Κατευθυντήριες γραμμές

σχετικά με τις πρακτικές διαχείρισης
πιστωτικού κινδύνου των πιστωτικών
ιδρυμάτων και
τη λογιστική καταγραφή των
αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

1. Συμμόρφωση και υποχρεώσεις υποβολής στοιχείων και αναφορών

Καθεστώς των κατευθυντήριων γραμμών

1. Το παρόν έγγραφο περιέχει κατευθυντήριες γραμμές οι οποίες εκδίδονται βάσει του άρθρου 16 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010¹. Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, οι αρμόδιες αρχές και τα χρηματοοικονομικά ιδρύματα καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να συμμορφωθούν με τις κατευθυντήριες γραμμές.
2. Οι κατευθυντήριες γραμμές παρουσιάζουν την άποψη της EAT σχετικά με τις ενδεδειγμένες εποπτικές πρακτικές στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοοικονομικής Εποπτείας ή σχετικά με τον τρόπο ορθής εφαρμογής της ενωσιακής νομοθεσίας στον συγκεκριμένο τομέα. Οι αρμόδιες αρχές, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, προς τις οποίες απευθύνονται οι κατευθυντήριες γραμμές, πρέπει να συμμορφωθούν ενσωματώνοντάς τες δεόντως στις πρακτικές τους (π.χ. τροποποιώντας το νομικό τους πλαίσιο ή τις εποπτικές διαδικασίες τους), συμπεριλαμβανομένων των σημείων στα οποία οι κατευθυντήριες γραμμές απευθύνονται κυρίως στα ιδρύματα.

Απαιτήσεις υποβολής στοιχείων και αναφορών

3. Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, οι αρμόδιες αρχές πρέπει να γνωστοποιήσουν στην EAT εάν συμμορφώνονται ή προτίθενται να συμμορφωθούν προς τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, ή άλλως να εκθέσουν τους λόγους μη συμμόρφωσης, έως τις 20.11.2017. Εάν η προθεσμία γνωστοποίησης παρέλθει άπρακτη, η EAT θεωρεί ότι οι αρμόδιες αρχές δεν συμμορφώνονται. Οι γνωστοποιήσεις πρέπει να αποστέλλονται, με την υποβολή του εντύπου που παρέχεται στον δικτυακό τόπο της EAT, στην ηλεκτρονική διεύθυνση compliance@eba.europa.eu με την επισήμανση «EBA/GL/2017/06». Οι γνωστοποιήσεις πρέπει να υποβάλλονται από πρόσωπα δεόντως εξουσιοδοτημένα να γνωστοποιούν τη συμμόρφωση εκ μέρους των αρμόδιων αρχών τους. Οποιαδήποτε μεταβολή στην κατάσταση συμμόρφωσης πρέπει επίσης να αναφέρεται στην EAT.
4. Οι γνωστοποιήσεις δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της EAT, σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 3.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/78/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 331 της 15.12.2010, σ.12).

2. Αντικείμενο, πεδίο εφαρμογής, αποδέκτες και ορισμοί

Αντικείμενο

5. Στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές προσδιορίζονται πρακτικές για την ορθή διαχείριση πιστωτικού κινδύνου από τα πιστωτικά ιδρύματα που συνδέονται με την υλοποίηση και τη διαρκή εφαρμογή πλαισίων λογιστικής καταγραφής της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας («ΑΠΖ»).
6. Στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές παρέχονται επίσης οδηγίες προς τις αρμόδιες αρχές σχετικά με την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των πρακτικών, πολιτικών, τεχνικών και διαδικασιών διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου των ιδρυμάτων που επηρεάζουν τα επίπεδα προβλέψεων.

Πεδίο εφαρμογής

7. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται σε σχέση με τις πρακτικές διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου πιστωτικών ιδρυμάτων που επηρεάζουν την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και την επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών από ανοίγματα δανεισμού και προβλέψεις με βάση το ισχύον λογιστικό πλαίσιο. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται επίσης όταν, εφόσον το επιτρέπει το ισχύον λογιστικό πλαίσιο, η λογιστική αξία του ανοίγματος δανεισμού μειώνεται απευθείας χωρίς τη χρήση λογαριασμού πρόβλεψης. Στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές δεν καθορίζονται πρόσθετες απαιτήσεις σχετικά με τον προσδιορισμό αναμενόμενης ζημίας για τους σκοπούς του εποπτικού κεφαλαίου.
8. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές βασίζονται στο άρθρο 74 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ², στο οποίο αναφέρεται ότι τα ιδρύματα πρέπει να έχουν επαρκείς μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου περιλαμβανομένων κατάλληλων διοικητικών και λογιστικών διαδικασιών που να συνάδουν προς τις αρχές της ορθής και αποτελεσματικής διαχείρισης κινδύνων, καθώς και στο άρθρο 79 στοιχεία β) και γ) της ίδιας οδηγίας, στα οποία ορίζεται ότι οι αρμόδιες αρχές πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα ιδρύματα έχουν εσωτερικές μεθόδους που τους επιτρέπουν να εκτιμούν τον πιστωτικό κίνδυνο των ανοιγμάτων σε μεμονωμένους οφειλέτες και σε επίπεδο χαρτοφυλακίου, καθώς και αποτελεσματικά συστήματα για τη διαρκή διαχείριση και παρακολούθηση των διαφόρων χαρτοφυλακίων και ανοιγμάτων που ενέχουν πιστωτικό

² Οδηγία 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ (ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 338).

κίνδυνο, συμπεριλαμβανομένων του εντοπισμού και της διαχείρισης προβληματικών πιστώσεων και της διενέργειας επαρκών προσαρμογών και προβλέψεων αξίας, αντίστοιχα. Επιπλέον, στο άρθρο 88 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας 2013/36/ΕΕ αναφέρεται η αρχή σύμφωνα με την οποία «το διοικητικό όργανο πρέπει να διασφαλίζει την αρτιότητα των συστημάτων λογιστικής και χρηματοοικονομικών εκθέσεων, περιλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών και επιχειρησιακών ελέγχων και της συμμόρφωσης με το νόμο και τα συναφή πρότυπα». Τέλος, όπως ορίζεται στο άρθρο 104 παράγραφος 1 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ, οι αρμόδιες αρχές μπορούν να εφαρμόζουν μέτρα εποπτείας, μεταξύ άλλων, να απαιτούν την ενίσχυση των ρυθμίσεων, διαδικασιών, μηχανισμών και στρατηγικών που τέθηκαν σε εφαρμογή σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74 [άρθρο 104 παράγραφος 1 στοιχείο β)] και την εφαρμογή ειδικής πολιτικής προβλέψεων ή μεταχείρισης των στοιχείων του ενεργητικού από την άποψη των απαιτήσεων ιδίων κεφαλαίων [άρθρο 104 παράγραφος 1 στοιχείο δ)].

9. Οι κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζονται στην ενότητα 4.3 ισχύουν μόνο για τα πιστωτικά ιδρύματα τα οποία καταρτίζουν τις οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) –που εκδόθηκαν σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1606/2002³– και για τα οποία ισχύει το ΔΠΧΑ 9 *Χρηματοοικονομικά μέσα* (ΔΠΧΑ 9).
10. Όσον αφορά τα πιστωτικά ιδρύματα για τα οποία δεν ισχύουν τα πλαίσια λογιστικής καταγραφής ΑΠΖ, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να εξετάζουν ως ενδεχόμενο την εφαρμογή των σχετικών πτυχών των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών που αφορούν τις πρακτικές διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, στον βαθμό που κρίνεται σκόπιμο, εντός του ισχύοντος λογιστικού πλαισίου.
11. Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα πιστωτικά ιδρύματα συμμορφώνονται με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές σε ατομική, υποενοποιημένη και ενοποιημένη βάση σύμφωνα με το άρθρο 109 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ.
12. Οι κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζονται στην ενότητα 4.4 θα πρέπει να θεωρείται ότι συμπληρώνουν και προσδιορίζουν περαιτέρω τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (ΔΕΕΑ), όπως αναφέρεται στα άρθρα 97 και στο άρθρο 107 παράγραφος 1 στοιχείο α) της οδηγίας 2013/36/ΕΕ, ιδίως όσον αφορά την αξιολόγηση της διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, τους ελέγχους και τη λογιστική καταγραφή των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Ως εκ τούτου, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζονται στην ενότητα 4.4 σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ σχετικά με τις κοινές διαδικασίες και μεθόδους για τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (ΔΕΕΑ)⁴.

³ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 2002, για την εφαρμογή διεθνών λογιστικών προτύπων (ΕΕ L 243 της 11.9.2002, σ. 1).

⁴ ΕΒΑ GL/2014/13.

Αποδέκτες

13. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές απευθύνονται στις αρμόδιες αρχές, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 σημείο i) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010.
14. Οι κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζονται στην ενότητα 4.1, 4.2 και 4.3 απευθύνονται επίσης σε πιστωτικά ιδρύματα, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013⁵.

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 1-337).

Ορισμοί

15. Εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά, οι όροι που χρησιμοποιούνται και καθορίζονται στην οδηγία 2013/36/ΕΕ, στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013 και στο ΔΠΧΑ 9 έχουν την ίδια έννοια και στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές. Επιπλέον, για τους σκοπούς του παρόντος εγγράφου ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

Προβλέψεις	Το απόθεμα των προβλέψεων ζημιών από δάνεια πιστοδοτικών ανοιγμάτων που έχει αναγνωριστεί στον ισολογισμό του πιστωτικού ιδρύματος, σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο.
Ανοίγματα δανεισμού	Δάνεια, δανειακές δεσμεύσεις και συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης που καλύπτονται από πλαίσιο ΑΠΖ ⁶ .
Προσωρινές προσαρμογές σε πρόβλεψη	Προσαρμογές σε πρόβλεψη που χρησιμοποιούνται για τη λογιστική καταγραφή περιστάσεων, όταν καθίσταται προφανές ότι υφιστάμενοι ή αναμενόμενοι παράγοντες κινδύνου δεν έχουν ληφθεί υπόψη στη διαβάθμιση πιστωτικού κινδύνου και στη διαδικασία ανάπτυξης υποδειγμάτων κατά την ημερομηνία αναφοράς.

⁶ Το πεδίο εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών της EAT μπορεί να είναι διαφορετικό από το πεδίο εφαρμογής των απαιτήσεων απομείωσης βάσει του ισχύοντος λογιστικού πλαισίου. Για παράδειγμα, το πεδίο εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών της EAT είναι πιο περιορισμένο από το πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9.

3. Εφαρμογή

Ημερομηνία έναρξης ισχύος

16. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή κατά την έναρξη της πρώτης λογιστικής χρήσης που ξεκινά την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2018.

4. Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις πρακτικές διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου και τη λογιστική καταγραφή των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

4.1 Γενικές διατάξεις

4.1.1 Εφαρμογή των αρχών της αναλογικότητας, της σημαντικότητας και της συμμετρίας

17. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές κατά τρόπο ανάλογο του μεγέθους και της εσωτερικής οργάνωσής τους, της φύσης, του πεδίου εφαρμογής και της πολυπλοκότητας των δραστηριοτήτων και των χαρτοφυλακίων τους και, γενικότερα, του συνόλου των σχετικών γεγονότων και περιστάσεων του πιστωτικού ιδρύματος (και του ομίλου στον οποίο ενδεχομένως ανήκει). Η χρήση ορθώς σχεδιασμένων αναλογικών προσεγγίσεων δεν θα πρέπει να υπονομεύει την άρτια εφαρμογή των πλαισίων λογιστικής καταγραφής ΑΠΖ.
18. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν δεόντως υπόψη την εφαρμογή της αρχής της σημαντικότητας. Ωστόσο, κατά την εφαρμογή αυτής της αρχής δεν θα πρέπει να θεωρούνται επουσιώδη μεμονωμένα ανοίγματα ή χαρτοφυλάκια σε περίπτωση που, σωρευτικά, τα εν λόγω ανοίγματα ή χαρτοφυλάκια συνιστούν σημαντικό άνοιγμα για το πιστωτικό ίδρυμα. Επιπροσθέτως, η σημαντικότητα δεν θα πρέπει να αξιολογείται μόνο με βάση τον δυνητικό αντίκτυπο στα αποτελέσματα χρήσης κατά την ημερομηνία αναφοράς. Για παράδειγμα, ένα ή περισσότερα χαρτοφυλάκια ανοιγμάτων δανεισμού, όπως τα ενυπόθηκα δάνεια ακινήτων, θεωρούνται κατά κανόνα σημαντικά ακόμη και αν παρουσιάζουν υψηλό βαθμό εξασφάλισης.
19. Όταν εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η αναλογικότητα ή η σημαντικότητα κατά τον σχεδιασμό της μεθοδολογίας ΑΠΖ ή κατά την εφαρμογή της, είναι σημαντικό να διασφαλίζεται ότι δεν χρησιμοποιείται μεροληπτική προσέγγιση.
20. Η έγκαιρη αναγνώριση της επιδείνωσης της πιστωτικής ποιότητας και των προβλέψεων δεν θα πρέπει να καθυστερεί, με την επιφύλαξη του γεγονότος ότι τα πλαίσια λογιστικής καταγραφής ΑΠΖ είναι συμμετρικά ως προς τον τρόπο με τον οποίο οι μεταγενέστερες μεταβολές (τόσο οι επιδεινώσεις όσο και οι αντιλογισμοί αυτών των επιδεινώσεων) του προφίλ πιστωτικού κινδύνου ενός χρεώστη θα πρέπει συνεκτιμώνται κατά την επιμέτρηση των προβλέψεων.

4.1.2 Εξέταση λογικών και βάσιμων πληροφοριών

21. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εξετάζουν ευρύ φάσμα πληροφοριών κατά την εφαρμογή λογιστικών υποδειγμάτων ΑΠΖ. Οι πληροφορίες που εξετάζονται θα πρέπει να είναι συναφείς με την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και την επιμέτρηση της ΑΠΖ του συγκεκριμένου ανοίγματος δανεισμού που αξιολογείται, ενώ θα πρέπει επίσης να συμπεριλαμβάνουν πληροφορίες για παρελθόντα γεγονότα, για τις υφιστάμενες συνθήκες και τις προβλέψεις μελλοντικών οικονομικών συνθηκών. Οι πληροφορίες που συμπεριλαμβάνονται εντέλει στην αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και στην επιμέτρηση της ΑΠΖ θα πρέπει να είναι επίσης λογικές και βάσιμες. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να αξιοποιούν την κρίση βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας που διαθέτουν για τον προσδιορισμό του φάσματος των σχετικών πληροφοριών που θα πρέπει να εξεταστούν και για την εξακρίβωση του λογικού και βάσιμου χαρακτήρα των υπό εξέταση πληροφοριών. Οι λογικές και βάσιμες πληροφορίες θα πρέπει να βασίζονται σε συναφή γεγονότα και ορθή κρίση.

4.1.3 Εξέταση προορατικών πληροφοριών

22. Προκειμένου να διασφαλίζουν την έγκαιρη αναγνώριση των πιστωτικών ζημιών, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εξετάζουν προορατικές πληροφορίες, περιλαμβανομένων και μακροοικονομικών παραγόντων. Όταν εξετάζουν προορατικές πληροφορίες, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να επιδεικνύουν ορθή κρίση σύμφωνα με τις ευρέως αποδεκτές μεθόδους οικονομικής ανάλυσης και προβλέψεων, η οποία μάλιστα θα πρέπει να τεκμηριώνεται από επαρκές σύνολο δεδομένων.

23. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να είναι σε θέση να αποδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο έλαβαν υπόψη τις συναφείς, λογικές και βάσιμες πληροφορίες στη διαδικασία αξιολόγησης και επιμέτρησης της ΑΠΖ. Κατά την εξέταση μελλοντικών σεναρίων, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να αξιοποιούν την κρίση τους βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας που έχουν αποκτήσει και να λαμβάνουν υπόψη τις δυνητικές επιπτώσεις διαπιστωθέντων ή μη γεγονότων, καθώς και τις επακόλουθες επιπτώσεις στην επιμέτρηση της ΑΠΖ. Από τη διαδικασία αυτή δεν θα αποκλείονται πληροφορίες απλώς και μόνον λόγω της χαμηλής πιθανότητας να διαπιστωθεί ένα γεγονός ή λόγω της αβεβαιότητας όσον αφορά την επίδραση του γεγονότος αυτού στον πιστωτικό κίνδυνο ή το ποσό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι πληροφορίες που αφορούν την αξιολόγηση και την επιμέτρηση του πιστωτικού κινδύνου μπορεί να μην είναι λογικές και βάσιμες και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να αποκλείονται από τη διαδικασία αξιολόγησης και επιμέτρησης της ΑΠΖ. Δεδομένου ότι οι περιπτώσεις αυτές θα είναι έκτακτου χαρακτήρα, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να παρέχουν σαφώς τεκμηριωμένη, αξιόπιστη αιτιολόγηση.

24. Οι πληροφορίες που χρησιμοποιούνται πρέπει να περιλαμβάνουν την αμερόληπτη εξέταση σχετικών παραγόντων, καθώς και του αντικτύπου τους στη φερεγγυότητα και τις υστερήσεις των ταμειακών ροών. Στους σχετικούς παράγοντες περιλαμβάνονται εκείνοι που αποτελούν

εγγενή στοιχεία της τράπεζας και της επιχειρηματικής της δραστηριότητας ή τους παράγοντες που απορρέουν από εξωτερικές συνθήκες.

4.2 Αρχές σχετικά με τις πρακτικές διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου και τη λογιστική καταγραφή των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

4.2.1 Αρχή 1 — Αρμοδιότητες διοικητικού οργάνου και ανώτερων διοικητικών στελεχών

Το διοικητικό όργανο⁷ και τα ανώτερα διοικητικά στελέχη των πιστωτικών ιδρυμάτων είναι αρμόδια να διασφαλίζουν ότι το πιστωτικό ίδρυμα εφαρμόζει κατάλληλες πρακτικές διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, μεταξύ των οποίων ένα αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου, για τον συστηματικό προσδιορισμό επαρκών προβλέψεων σύμφωνα με τις δεδηλωμένες πολιτικές και διαδικασίες του πιστωτικού ιδρύματος, το ισχύον λογιστικό πλαίσιο και τη συναφή εποπτική καθοδήγηση.

25. Το διοικητικό όργανο του πιστωτικού ιδρύματος θα πρέπει να είναι αρμόδιο για την έγκριση και την τακτική επανεξέταση τόσο της στρατηγικής διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος όσο και των κυριότερων πολιτικών και διαδικασιών για τον προσδιορισμό, τη μέτρηση, την αξιολόγηση, την παρακολούθηση, την αναφορά και τον μετριασμό του πιστωτικού κινδύνου σύμφωνα με την εγκεκριμένη πολιτική ανάληψης κινδύνων που έχει καθορίσει το διοικητικό όργανο. Επιπλέον, προκειμένου να ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος που ενέχουν τα ανοίγματα δανεισμού για τους καταθέτες και, γενικότερα, για τη χρηματοοικονομική σταθερότητα, το διοικητικό όργανο του πιστωτικού ιδρύματος θα πρέπει να απαιτεί από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη να εγκρίνουν και να τηρούν αξιόπιστες πρακτικές αναδοχής⁸.

26. Για την άσκηση αυτών των αρμοδιοτήτων, το διοικητικό όργανο θα πρέπει να παρέχει οδηγίες στα ανώτερα διοικητικά στελέχη ώστε:

α) να αναπτύσσουν και να διατηρούν κατάλληλες διαδικασίες, οι οποίες θα πρέπει να εφαρμόζονται συστηματικά και με συνέπεια, με σκοπό τον προσδιορισμό επαρκών προβλέψεων σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο.

⁷ Στα κράτη μέλη της ΕΕ παρατηρούνται διάφορες δομές διοικητικών οργάνων. Σε ορισμένα κράτη μέλη, η συνήθης πρακτική είναι να υπάρχει ενιαία δομή, δηλαδή τα καθήκοντα εποπτείας και διαχείρισης του διοικητικού οργάνου επιτελούνται από ένα και μόνον όργανο. Σε άλλα κράτη μέλη, η συνήθης πρακτική είναι να υπάρχει δομή δύο βαθμίδων, στο πλαίσιο της οποίας συγκροτούνται δύο ανεξάρτητα όργανα: ένα για την άσκηση των καθηκόντων διαχείρισης και ένα άλλο για την εποπτεία των καθηκόντων διαχείρισης.

⁸ Τον Απρίλιο του 2012 το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας δημοσίευσε αρχές για χρηστές πρακτικές σύναψης συμβάσεων ενυπόθηκων δανείων για ακίνητα κατοικίας, με σκοπό την παροχή ενός πλαισίου στις δικαιοδοσίες ώστε να ορίζουν ελάχιστα αποδεκτά πρότυπα σύναψης συμβάσεων ενυπόθηκων δανείων για ανοίγματα δανεισμού στον τομέα των ακινήτων· οι αρχές αυτές είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο www.financialstabilityboard.org/publications/r_120418.pdf. Η ΕΑΤ έχει δημοσιεύσει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας (EBA/GL/2015/11) οι οποίες είναι εναρμονισμένες με τις αρχές του ΣΧΣ και καλύπτουν ορισμένες από αυτές τις αρχές.

- β) να καθορίζουν και να εφαρμόζουν αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου για την αξιολόγηση και τη μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου· να υποβάλλουν τακτικές αναφορές σχετικά με τα αποτελέσματα των διαδικασιών αξιολόγησης και μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμήσεων για τις σχετικές προβλέψεις ΑΠΖ·
- γ) να εκπονούν, να εφαρμόζουν και, όπου κρίνεται αναγκαίο, να επικαιροποιούν κατάλληλες πολιτικές και διαδικασίες για την εσωτερική κοινοποίηση της διαδικασίας αξιολόγησης και μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου σε όλα τα μέλη του αρμόδιου προσωπικού του ιδρύματος, ιδίως στους υπαλλήλους που συμμετέχουν στη συγκεκριμένη διαδικασία.

Τα ανώτερα διοικητικά στελέχη θα πρέπει να είναι αρμόδια τόσο για την εφαρμογή της στρατηγικής πιστωτικού κινδύνου που έχει εγκριθεί από το διοικητικό όργανο όσο και για την ανάπτυξη των προαναφερόμενων πολιτικών και διαδικασιών.

27. Ένα αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου για την αξιολόγηση και μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- α) μέτρα για την τήρηση των εφαρμοστέων νόμων, κανονισμών, εσωτερικών πολιτικών και διαδικασιών·
- β) μέτρα με τα οποία εξασφαλίζεται η επίβλεψη της ακεραιότητας των πληροφοριών που χρησιμοποιούνται και διασφαλίζεται ευλόγως ότι οι προβλέψεις που αποτυπώνονται στις οικονομικές καταστάσεις και στις χρηματοοικονομικές αναφορές του πιστωτικού ιδρύματος, όπως υποβάλλονται στην αρμόδια αρχή, καταρτίζονται σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο και τις σχετικές εποπτικές απαιτήσεις·
- γ) άρθρα καθορισμένες διαδικασίες αξιολόγησης και μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου που είναι ανεξάρτητες από (αλλά λαμβάνουν δεόντως υπόψη) τη δανειοδοτική δραστηριότητα και περιλαμβάνουν:
- i. ένα αποτελεσματικό σύστημα διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου που εφαρμόζεται συστηματικά, εξασφαλίζει επακριβή ταξινόμηση σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, εντοπίζει εγκαίρως μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου και προάγει τη λήψη κατάλληλων μέτρων,
 - ii. μια αποτελεσματική διαδικασία ώστε να διασφαλίζεται ότι όλες οι συναφείς, λογικές και βασικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των προορατικών πληροφοριών, λαμβάνονται δεόντως υπόψη κατά την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και την επιμέτρηση της ΑΠΖ. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να τηρούνται κατάλληλες καταστάσεις και αναλυτικά στοιχεία για τις διαδικασίες επανεξέτασης που έχουν διενεργηθεί, ενώ θα πρέπει επίσης να προσδιορίζονται και να περιγράφονται οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες του εμπλεκόμενου προσωπικού,
 - iii. μια πολιτική αξιολόγησης που διασφαλίζει ότι η επιμέτρηση της ΑΠΖ διενεργείται τόσο σε επίπεδο μεμονωμένων ανοιγμάτων δανεισμού όσο και σε επίπεδο

συλλογικού χαρτοφυλακίου –όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο για τη δέουσα επιμέτρηση της ΑΠΖ σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο– μέσω της ομαδοποίησης των ανοιγμάτων βάσει διαπιστωθέντων κοινών χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου,

- iv. μια αποτελεσματική διαδικασία επικύρωσης υποδειγμάτων ώστε να διασφαλίζεται ότι τα υποδείγματα αξιολόγησης και μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου μπορούν να παράγουν ακριβείς, συνεπείς και αμερόληπτες προγνωστικές εκτιμήσεις σε διαρκή βάση. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει τη θέσπιση πολιτικών και διαδικασιών που καθορίζουν τη δομή λογοδοσίας και υποβολής αναφορών της διαδικασίας επικύρωσης υποδειγμάτων, εσωτερικούς κανόνες για την αξιολόγηση και την έγκριση τροποποιήσεων των υποδειγμάτων, καθώς και την υποβολή αναφορών σχετικά με το αποτέλεσμα της επικύρωσης του υποδείγματος,
- v. σαφή επίσημη επικοινωνία και συντονισμό μεταξύ του προσωπικού του πιστωτικού ιδρύματος που είναι αρμόδιο για τον πιστωτικό κίνδυνο, του προσωπικού που είναι αρμόδιο για την υποβολή χρηματοοικονομικών αναφορών, των ανώτερων διοικητικών στελεχών, του διοικητικού οργάνου και άλλων μερών που συμμετέχουν στη διαδικασία αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου και επιμέτρησης της ΑΠΖ. Η επικοινωνία αυτή θα πρέπει να αποδεικνύεται με γραπτές πολιτικές και διαδικασίες, εκθέσεις διαχείρισης και πρακτικά των εμπλεκόμενων επιτροπών, όπως οι επιτροπές του διοικητικού οργάνου ή των ανώτερων διοικητικών στελεχών· και

δ) μονάδα εσωτερικού ελέγχου⁹ η οποία:

- i. διενεργεί ανεξάρτητη αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων και διαδικασιών αξιολόγησης και μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου· και
- ii. διατυπώνει συστάσεις για την αντιμετώπιση τυχόν αδυναμιών που εντοπίζονται κατά τη διάρκεια της εν λόγω αξιολόγησης.

4.2.2 Αρχή 2 – Αξιόπιστες μέθοδοι ΑΠΖ

Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εγκρίνουν, να τεκμηριώνουν και να τηρούν πολιτικές που περιλαμβάνουν αξιόπιστου χαρακτήρα μεθόδους, διαδικασίες και ελέγχους για την αξιολόγηση και τη μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου σε όλα τα ανοίγματα δανεισμού. Η επιμέτρηση των προβλέψεων θα πρέπει να βασίζεται σε αυτές τις μεθόδους και να οδηγεί στην κατάλληλη και έγκαιρη αναγνώριση της ΑΠΖ σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πρότυπο.

⁹ Άρθρο 74 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ και κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (GL 44).

28. Από τη διαδικασία αξιολόγησης και μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου θα πρέπει να προκύπτουν οι πληροφορίες που χρειάζονται τα ανώτερα διοικητικά στελέχη ώστε να είναι σε θέση, αφενός, να λαμβάνουν αποφάσεις με βάση την εμπειρία τους όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο των ανοιγμάτων δανεισμού και, αφετέρου, να προβαίνουν στη σχετική εκτίμηση της ΑΠΖ.
29. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να κινητοποιούν και να ενσωματώνουν, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, κοινές διαδικασίες, συστήματα, εργαλεία και δεδομένα που χρησιμοποιούνται εντός του πιστωτικού ιδρύματος ώστε να καθορίζουν αν, τότε και υπό ποιους όρους θα πρέπει να χορηγούνται πιστώσεις· να παρακολουθούν τον πιστωτικό κίνδυνο· και να επιμετρούν τις προβλέψεις για τους σκοπούς τόσο της λογιστικής καταγραφής όσο και της κεφαλαιακής επάρκειας.
30. Οι μέθοδοι προβλέψεων του πιστωτικού ιδρύματος θα πρέπει να τεκμηριώνουν με σαφήνεια τους ορισμούς βασικών όρων που συνδέονται με την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και την επιμέτρηση της ΑΠΖ (όπως ποσοστά ζημίας και μεταβολής, ζημιόγωνα γεγονότα και αθέτηση). Σε περίπτωση χρήσης διαφορετικών όρων, πληροφοριών ή παραδοχών στους διάφορους λειτουργικούς τομείς (όπως λογιστική καταγραφή, κεφαλαιακή επάρκεια και διαχείριση πιστωτικού κινδύνου), το σκεπτικό βάσει του οποίου χρησιμοποιούνται αυτά τα διαφορετικά στοιχεία θα πρέπει να τεκμηριώνεται και να εγκρίνεται από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη. Οι πληροφορίες και οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται για τις εκτιμήσεις της ΑΠΖ θα πρέπει να επανεξετάζονται και να επικαιροποιούνται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ισχύοντος λογιστικού πλαισίου.
31. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να μεριμνούν για την εφαρμογή επαρκών διαδικασιών και συστημάτων ώστε να είναι σε θέση να προσδιορίζουν, να μετρούν, να αξιολογούν, να παρακολουθούν, να αναφέρουν και να μετριάζουν το επίπεδο πιστωτικού κινδύνου με τον ενδεδειγμένο τρόπο. Κατά τη διάρκεια της μετάβασης στο λογιστικό υπόδειγμα ΑΠΖ, οι υφιστάμενες διαδικασίες και τα υφιστάμενα συστήματα θα πρέπει να αξιολογούνται και, εάν χρειάζεται, να τροποποιούνται ώστε να συλλέγονται και να αναλύονται οι συναφείς πληροφορίες που επηρεάζουν την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και την επιμέτρηση της ΑΠΖ.
32. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να θεσπίζουν και να τηρούν γραπτές πολιτικές και διαδικασίες για την αναλυτική περιγραφή των συστημάτων και των ελέγχων πιστωτικού κινδύνου που χρησιμοποιούν στις οικείες μεθόδους πιστωτικού κινδύνου, καθώς και των χωριστών ρόλων και αρμοδιοτήτων του διοικητικού οργάνου και των ανώτερων διοικητικών στελεχών του πιστωτικού ιδρύματος.

33. Στο πλαίσιο των εν λόγω αξιόπιστων μεθόδων αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου και της επιμέτρησης του επιπέδου προβλέψεων (ανάλογα με το είδος ανοίγματος, για παράδειγμα λιανικής ή χονδρικής τραπεζικής) θα πρέπει ειδικότερα:
- α) να περιλαμβάνεται άρτια διαδικασία ειδικά σχεδιασμένη ώστε το πιστωτικό ίδρυμα να είναι σε θέση να προσδιορίζει το επίπεδο, τη φύση και τους παράγοντες πιστωτικού κινδύνου κατά την αρχική αναγνώριση του ανοίγματος δανεισμού προκειμένου να διασφαλίζεται ο καθορισμός και ο ποσοτικός προσδιορισμός μεταγενέστερων μεταβολών του πιστωτικού κινδύνου·
 - β) να περιλαμβάνονται κριτήρια ώστε να λαμβάνεται δεόντως υπόψη ο αντίκτυπος των προορατικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων. Ανεξάρτητα από το αν η αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου διενεργείται σε συλλογική ή μεμονωμένη βάση, το πιστωτικό ίδρυμα θα πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι η εκτίμηση αυτή πραγματοποιήθηκε ώστε να μην καθυστερήσει η αναγνώριση της ΑΠΖ. Με βάση τα εν λόγω κριτήρια, θα πρέπει να προσδιορίζονται οι παράγοντες που επηρεάζουν την αποπληρωμή, είτε αυτοί συνδέονται με κίνητρα του δανειολήπτη και την προθυμία ή ικανότητα εκπλήρωσης των συμβατικών του υποχρεώσεων είτε με τους όρους και τις προϋποθέσεις των ανοιγμάτων δανεισμού. Οι οικονομικοί παράγοντες που εξετάζονται (όπως τα ποσοστά ανεργίας ή οι συντελεστές κάλυψης θέσεων) θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση και, ανάλογα με τις περιστάσεις, η αξιολόγηση μπορεί να διενεργείται σε διεθνές, εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο·
 - γ) να περιλαμβάνεται, εάν πρόκειται για ανοίγματα που αξιολογούνται συλλογικά, περιγραφή της βάσης για τη δημιουργία ομάδων χαρτοφυλακίων ανοιγμάτων με κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου·
 - δ) να προσδιορίζονται και να τεκμηριώνονται οι μέθοδοι αξιολόγησης και επιμέτρησης της ΑΠΖ [όπως η μέθοδος ποσοστού ζημίας, η μέθοδος πιθανότητας αθέτησης/ζημίας σε περίπτωση αθέτησης (PD/LGD) ή άλλη μέθοδος] που πρέπει να εφαρμόζονται σε κάθε άνοιγμα ή χαρτοφυλάκιο·
 - ε) να τεκμηριώνονται οι λόγοι για τους οποίους η επιλεγμένη μέθοδος είναι κατάλληλη, ιδίως εάν εφαρμόζονται διαφορετικές μέθοδοι επιμέτρησης της ΑΠΖ σε διαφορετικά χαρτοφυλάκια και είδη μεμονωμένων ανοιγμάτων. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να είναι σε θέση να εξηγούν στις αρμόδιες αρχές τόσο το σκεπτικό οποιασδήποτε μεταβολής που επέρχεται στη προσέγγιση μέτρησης (για παράδειγμα, η μετάβαση από τη μέθοδο ποσοστού ζημίας στη μέθοδο PD/LGD) όσο και τις ποσοτικές επιπτώσεις αυτών των μεταβολών·

στ) να τεκμηριώνονται:

- i. οι παράμετροι, τα δεδομένα και οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία εκτίμησης των προβλέψεων, όπως τα ιστορικά ποσοστά ζημίας, οι εκτιμήσεις PD/LGD και οι οικονομικές προβλέψεις·
 - ii. ο τρόπος καθορισμού της διάρκειας ζωής ενός ανοίγματος ή ενός χαρτοφυλακίου (μεταξύ άλλων, ο τρόπος με τον οποίο έχουν εξεταστεί οι αναμενόμενες προκαταβολές και αθετήσεις)·
 - iii. η χρονική περίοδος κατά την οποία αξιολογείται το ιστορικό των ζημιών·
 - iv. τυχόν προσαρμογές που κρίνονται αναγκαίες για την εκτίμηση της ΑΠΖ σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο. Για παράδειγμα, εάν οι τρέχουσες και προβλεπόμενες οικονομικές συνθήκες είναι διαφορετικές από τις συνθήκες που επικρατούσαν κατά τη διάρκεια της ιστορικής περιόδου εκτιμήσεων που χρησιμοποιείται, θα πρέπει να πραγματοποιούνται προσαρμογές που συμβαδίζουν επακριβώς με τις εν λόγω διαφορές. Επιπλέον, ένα πιστωτικό ίδρυμα μπορεί να έχει υποστεί ελάχιστες ή μηδενικές πραγματικές ζημίες κατά την ιστορική περίοδο που αναλύθηκε· ωστόσο, οι τρέχουσες ή μελλοντικές συνθήκες μπορούν να διαφέρουν από τις συνθήκες της ιστορικής περιόδου και ο αντίκτυπος αυτών των μεταβολών στην ΑΠΖ θα πρέπει να αξιολογείται και να μετράται·
- ζ) να περιλαμβάνεται διαδικασία αξιολόγησης της καταλληλότητας των σημαντικών παραμέτρων και παραδοχών στη μέθοδο επιμέτρησης της ΑΠΖ που έχει επιλεγεί. Κατά γενικό κανόνα, η βάση των παραμέτρων και παραδοχών που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία της εκτίμησης των προβλέψεων θα πρέπει να είναι σταθερή από περίοδο σε περίοδο. Όταν οι παράμετροι και οι παραδοχές ή η βάση αυτών μεταβάλλεται, θα πρέπει να τεκμηριώνεται το σκεπτικό της μεταβολής·
- η) να προσδιορίζονται οι καταστάσεις που οδηγούν κατά γενικό κανόνα σε μεταβολές των μεθόδων, παραμέτρων ή παραδοχών επιμέτρησης της ΑΠΖ από περίοδο σε περίοδο (για παράδειγμα, ένα πιστωτικό ίδρυμα μπορεί να αναφέρει ότι δάνειο που έχει ήδη αξιολογηθεί σε συλλογικό επίπεδο με τη χρήση της μεθόδου PD/LGD μπορεί να καταργηθεί και να αξιολογηθεί σε μεμονωμένη βάση με τη μέθοδο των προεξοφλημένων ταμειακών ροών σε περίπτωση που προκύψουν νέες πληροφορίες που αφορούν ειδικά τον δανειολήπτη, όπως η απώλεια θέσης απασχόλησης)·
- θ) να εξετάζονται οι σχετικοί εσωτερικοί και εξωτερικοί παράγοντες που ενδέχεται να επηρεάζουν τις εκτιμήσεις της ΑΠΖ, όπως τα πρότυπα αναδοχής που εφαρμόζονται σε ένα άνοιγμα δανεισμού κατά τη δημιουργία και πιθανές μεταβολές σε κλαδικούς, γεωγραφικούς, οικονομικούς και πολιτικούς παράγοντες·
- ι) να εξετάζεται ο τρόπος προσδιορισμού των εκτιμήσεων της ΑΠΖ (για παράδειγμα ανάλυση των ιστορικών ποσοστών ζημίας ή μεταβολής ως σημείο αφετηρίας, η οποία έχει

προσαρμοστεί κατάλληλα για τις πληροφορίες σχετικά με τις τρέχουσες και τις προβλεπόμενες συνθήκες). Ένα πιστωτικό ίδρυμα θα πρέπει να διαμορφώνει αμερόληπτη άποψη για την αβεβαιότητα και τους κινδύνους που ενέχουν οι δραστηριότητες δανεισμού του κατά την εκτίμηση της ΑΠΖ·

- ια) να προσδιορίζονται οι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη όταν καθορίζονται κατάλληλες ιστορικές χρονικές περίοδοι κατά τη διάρκεια των οποίων αξιολογείται το ιστορικό των ζημιών. Ένα πιστωτικό ίδρυμα θα πρέπει να τηρεί επαρκή ιστορικά δεδομένα για τις ζημιές ώστε να προβαίνει σε ουσιαστική ανάλυση των πιστωτικών ζημιών του, η οποία χρησιμοποιείται ως σημείο αφετηρίας κατά την εκτίμηση του επιπέδου των προβλέψεων σε συλλογική ή μεμονωμένη βάση·
 - ιβ) να καθορίζεται κατά πόσον η αξία της εξασφάλισης και άλλοι παράγοντες μείωσης του πιστωτικού κινδύνου επηρεάζουν την ΑΠΖ·
 - ιγ) να καθορίζονται οι πολιτικές και διαδικασίες του πιστωτικού ιδρύματος σχετικά με τις διαγραφές και τις ανακτήσεις·
 - ιδ) να επιβάλλεται η υποχρέωση οι αναλύσεις, εκτιμήσεις, αναθεωρήσεις και άλλα καθήκοντα/διαδικασίες που αποτελούν παραμέτρους ή αποτελέσματα της διαδικασίας αξιολόγησης και μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου να διενεργούνται από αρμόδιο και άρτια καταρτισμένο προσωπικό και να επικυρώνονται από προσωπικό που δεν συμμετέχει στις δραστηριότητες δανεισμού του πιστωτικού ιδρύματος. Οι εν λόγω παράμετροι και τα αποτελέσματα αυτών των διαδικασιών πρέπει να είναι καλά τεκμηριωμένα και η τεκμηρίωση θα πρέπει να περιλαμβάνει σαφείς επεξηγήσεις προς επίρρωση των αναλύσεων, των εκτιμήσεων και των αναθεωρήσεων·
 - ιε) να τεκμηριώνονται οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την επικύρωση των υποδειγμάτων επιμέτρησης της ΑΠΖ (για παράδειγμα δοκιμαστικοί εκ των υστέρων έλεγχοι)·
 - ιστ) να διασφαλίζεται ότι οι εκτιμήσεις για την ΑΠΖ ενσωματώνουν επαρκώς προορατικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων, οι οποίες δεν έχουν συνυπολογιστεί ακόμα στις προβλέψεις που έχουν μετρηθεί σε επίπεδο μεμονωμένων ανοιγμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, η διοίκηση θα πρέπει ενδεχομένως να αξιοποιεί την κρίση που διαθέτει βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας της προκειμένου να εξετάζει τις ευρύτερες τάσεις ολόκληρου του χαρτοφυλακίου δανεισμού, τις μεταβολές στο επιχειρηματικό μοντέλο του πιστωτικού ιδρύματος, τους μακροοικονομικούς παράγοντες κ.λπ.· και
 - ιζ) να θεσπιστεί υποχρεωτική διαδικασία για την αξιολόγηση της συνολικής καταλληλότητας των προβλέψεων σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένης της τακτικής επανεξέτασης των υποδειγμάτων ΑΠΖ.
34. Κατά τη διαδικασία προσδιορισμού του πιστωτικού κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι παράγοντες που επηρεάζουν τις μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου και τις εκτιμήσεις της ΑΠΖ προσδιορίζονται δεόντως σε τακτική βάση. Επιπλέον, η

εξέταση του πιστωτικού κινδύνου που είναι άμεσα συνυφασμένος με νέα προϊόντα και νέες δραστηριότητες θα πρέπει να αποτελεί βασικό μέρος της διαδικασίας προσδιορισμού του πιστωτικού κινδύνου, της αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου και της επιμέτρησης της ΑΠΖ.

35. Τα ανώτερα διοικητικά στελέχη θα πρέπει να εξετάζουν συναφή γεγονότα και περιστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των προορατικών πληροφοριών, που είναι πολύ πιθανό να έχουν ως αποτέλεσμα τη διαφοροποίηση της ΑΠΖ από την ιστορική εμπειρία και που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τον πιστωτικό κίνδυνο και την πλήρη εισπραξιμότητα των ταμειακών ροών.
36. Όσον αφορά τους παράγοντες που συνδέονται με τον χαρακτήρα, την ικανότητα και το κεφάλαιο των δανειοληπτών, τους όρους των ανοιγμάτων δανεισμού και την αξία των στοιχείων ενεργητικού που έχει προσκομιστεί ως εξασφαλίσεις, σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες μείωσης του πιστωτικού κινδύνου που ενδέχεται να επηρεάσουν την πλήρη εισπραξιμότητα των ταμειακών ροών, ένα πιστωτικό ίδρυμα θα πρέπει (ανάλογα με τον τύπο του ανοίγματος) να εξετάζει:
- α) τις πολιτικές και διαδικασίες δανεισμού, συμπεριλαμβανομένων των προτύπων αναδοχής και των όρων δανεισμού, που ίσχυαν κατά την αρχική αναγνώριση του ανοίγματος δανεισμού του δανειολήπτη, καθώς και αν το άνοιγμα δανεισμού δημιουργήθηκε ως εξαίρεση της υπό εξέταση πολιτικής. Η πολιτική δανεισμού ενός πιστωτικού ιδρύματος θα πρέπει να περιλαμβάνει λεπτομερή στοιχεία των προτύπων αναδοχής του, καθώς και τις κατευθυντήριες γραμμές και διαδικασίες που διέπουν τη διαδικασία έγκρισης δανεισμού του πιστωτικού ιδρύματος·
 - β) τις πηγές σταθερού εισοδήματος του δανειολήπτη που είναι διαθέσιμες για την προγραμματισμένη καταβολή των δόσεων·
 - γ) την ικανότητα του δανειολήπτη όσον αφορά τη δημιουργία επαρκών ταμειακών ροών κατά τη διάρκεια ισχύος του χρηματοοικονομικού μέσου·
 - δ) το συνολικό επίπεδο μόχλευσης του δανειολήπτη και τις αναμενόμενες μεταβολές στο επίπεδο μόχλευσης·
 - ε) τα κίνητρα ή την προθυμία των δανειοληπτών να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους·
- στ) τα μη βεβαρημένα στοιχεία ενεργητικού¹⁰ που μπορεί να προσκομίσει ο δανειολήπτης ως εξασφαλίσεις είτε στην αγορά είτε διμερώς προκειμένου να αντλήσει κεφάλαια και να καλλιεργήσει προσδοκίες για τη μεταβολή της αξίας των συγκεκριμένων στοιχείων ενεργητικού·

¹⁰ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2015/79 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2014, για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 680/2014 της Επιτροπής, της 16ης Απριλίου 2014, για τη θέσπιση εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά την υποβολή εποπτικών αναφορών από τα ιδρύματα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με τη σύσταση βαρών, το ενιαίο μοντέλο σημείων δεδομένων και τους κανόνες επικύρωσης.

- ζ) ευλόγως πιθανά έκτακτα γεγονότα και επαναλαμβανόμενες συμπεριφορές που ενδέχεται να επηρεάσουν την ικανότητα του δανειολήπτη να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις· και
- η) έγκαιρες αποτιμήσεις της αξίας εξασφάλισης και συνυπολογισμό των παραγόντων που ενδέχεται να επηρεάσουν τη μελλοντική αξία εξασφάλισης (λαμβάνομένου υπόψη ότι οι αξίες εξασφάλισης έχουν άμεση επίδραση στις εκτιμήσεις της ΑΠΖ).
37. Σε περίπτωση που ενδέχεται να επηρεάσουν την ικανότητα του πιστωτικού ιδρύματος να ανακτήσει οφειλόμενα ποσά, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εξετάζουν παράγοντες που συνδέονται με το επιχειρηματικό μοντέλο του πιστωτικού ιδρύματος και τις τρέχουσες και προβλεπόμενες μακροοικονομικές συνθήκες, μεταξύ των οποίων και οι ακόλουθοι:
- α) ο ανταγωνισμός και οι απαιτήσεις νομικού και κανονιστικού χαρακτήρα·
- β) οι τάσεις στον συνολικό όγκο πιστώσεων του ιδρύματος·
- γ) το προφίλ του συνολικού πιστωτικού κινδύνου των ανοιγμάτων δανεισμού του πιστωτικού ιδρύματος και οι αναμενόμενες μεταβολές του·
- δ) οι συγκεντρώσεις πιστωτικών ανοιγμάτων σε δανειολήπτες ή ανά τύπο προϊόντος, τμήμα ή γεωγραφική αγορά·
- ε) οι προσδοκίες όσον αφορά τις πρακτικές είσπραξης, διαγραφής και ανάκτησης·
- στ) η ποιότητα του συστήματος επανεξέτασης του πιστωτικού κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος και ο βαθμός εποπτείας από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη και το διοικητικό όργανο του πιστωτικού ιδρύματος·
- ζ) άλλοι παράγοντες που ενδέχεται να επηρεάσουν την ΑΠΖ, συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, των αναμενόμενων μεταβολών των ποσοστών ανεργίας, του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος, των επιτοκίων αναφοράς, του πληθωρισμού, των συνθηκών ρευστότητας ή της τεχνολογίας.
38. Οι αξιόπιστες μέθοδοι πιστωτικού κινδύνου θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη διαφορετικά πιθανά σενάρια και δεν θα πρέπει να βασίζονται αποκλειστικά και μόνο σε υποκειμενικές, μεροληπτικές ή υπερβολικά αισιόδοξες εκτιμήσεις. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να αναπτύσσουν και να τεκμηριώνουν τις διαδικασίες τους, ώστε να είναι σε θέση να δημιουργούν σχετικά σενάρια που θα χρησιμοποιούνται κατά την εξέταση της ΑΠΖ. Ειδικότερα:
- α) τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να καταδεικνύουν και να τεκμηριώνουν τον τρόπο μεταβολής των εκτιμήσεων ΑΠΖ λόγω αλλαγών των σεναρίων, συμπεριλαμβανομένων των μεταβολών σχετικών εξωτερικών συνθηκών που μπορούν να επηρεάσουν τις εκτιμήσεις ΑΠΖ ή παραμέτρους του υπολογισμού της ΑΠΖ (όπως οι παράμετροι PD και LGD)·

- β) τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να διαθέτουν τεκμηριωμένη διαδικασία για τον προσδιορισμό του χρονικού ορίζοντα των σεναρίων και, ανάλογα με την περίπτωση, τον τρόπο εκτίμησης της ΑΠΖ για ανοίγματα των οποίων η διάρκεια ζωής υπερβαίνει την περίοδο που καλύπτεται από την(τις) οικονομική(-ές) πρόβλεψη(-εις) που χρησιμοποιείται(-ούνται).
- γ) είναι δυνατή η κατάρτιση σεναρίων σε εσωτερικό επίπεδο ή η ανάθεσή της σε εξωτερικούς συνεργάτες. Όσον αφορά τα σενάρια που καταρτίζονται σε εσωτερικό επίπεδο, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους ευρύ φάσμα εμπειρογνομόνων, όπως εμπειρογνώμονες κινδύνου, οικονομολόγους, διευθυντικά στελέχη επιχειρήσεων και ανώτερα διοικητικά στελέχη, οι οποίοι βοηθούν στην επιλογή σεναρίων που αφορούν το προφίλ των ανοιγμάτων πιστωτικού κινδύνου των πιστωτικών ιδρυμάτων. Όσον αφορά τα σενάρια που ανατίθενται σε εξωτερικούς συνεργάτες, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι ο εξωτερικός πάροχος υπηρεσιών προσαρμόζει τα σενάρια κατά τρόπο ώστε να αντανακλούν την επιχειρηματική δραστηριότητα και το προφίλ των ανοιγμάτων πιστωτικού κινδύνου των πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς τα πιστωτικά ιδρύματα εξακολουθούν να είναι υπεύθυνα για τα εν λόγω σενάρια.
- δ) θα πρέπει να διενεργείται εκ των υστέρων έλεγχος ώστε να διασφαλίζεται ότι οι σημαντικότεροι οικονομικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη δυνατότητα κάλυψης και τον πιστωτικό κίνδυνο εξετάζονται και ενσωματώνονται στις εκτιμήσεις της ΑΠΖ· και
- ε) όταν υπάρχουν διαθέσιμοι δείκτες αγοράς (περιθώρια συμφωνιών ανταλλαγής κινδύνου αθέτησης («CDS»)), τα ανώτερα διοικητικά στελέχη μπορούν να τους θεωρούν έγκυρο κριτήριο αναφοράς βάσει του οποίου ελέγχεται η συνέπεια των αποφάσεών τους.
39. Μολονότι ένα πιστωτικό ίδρυμα δεν χρειάζεται να προσδιορίσει ή να αναπτύξει υποδείγματα για κάθε πιθανό σενάριο μέσω προσομοιώσεων σεναρίων, θα πρέπει να εξετάζει όλες τις λογικές και βάσιμες πληροφορίες που αφορούν το προϊόν, τον δανειολήπτη, το επιχειρηματικό μοντέλο ή το οικονομικό και κανονιστικό περιβάλλον κατά τη διαμόρφωση εκτιμήσεων της ΑΠΖ. Κατά τη διενέργεια των εν λόγω εκτιμήσεων για τους σκοπούς της υποβολής χρηματοοικονομικών αναφορών, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την εμπειρία και τα διδάγματα από παρόμοιες διαδικασίες που έχουν εκτελέσει για κανονιστικούς σκοπούς (παρά το γεγονός ότι τα σενάρια προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται απευθείας για λογιστικούς σκοπούς). Οι προορατικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών προβλέψεων και των σχετικών παραγόντων πιστωτικού κινδύνου που χρησιμοποιούνται για εκτιμήσεις της ΑΠΖ, θα πρέπει να συμφωνούν με παραμέτρους άλλων συναφών εκτιμήσεων που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις, στους προϋπολογισμούς, στα στρατηγικά σχέδια και στα σχέδια ανακεφαλαιοποίησης, καθώς και με άλλες πληροφορίες που χρησιμοποιούνται στη διαχείριση και την υποβολή αναφορών εντός ενός πιστωτικού ιδρύματος.
40. Τα ανώτερα διοικητικά στελέχη θα πρέπει να μπορούν να αποδεικνύουν ότι κατανοούν και λαμβάνουν δεόντως υπόψη τυχόν εγγενείς κινδύνους κατά την αποτίμηση ανοιγμάτων

δανεισμού. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να λαμβάνουν ιδιαίτερως υπόψη τη δομή γεγονότων που παρατίθενται κατωτέρω, τα οποία μπορεί να είναι ενδεικτικά ανεπαρκών εκτιμήσεων της ΑΠΖ:

- α) τη χορήγηση πιστώσεων σε δανειολήπτες που βασίζονται σε επισφαλείς ροές εσόδων (οι οποίες θα μπορούσαν να καταστούν μη επαναλαμβανόμενες σε περίοδο ύφεσης) ή που συνοδεύονται από έγγραφα τα οποία δεν τεκμηριώνουν ή τεκμηριώνουν ανεπαρκώς τις πηγές εισοδήματος του δανειολήπτη·
 - β) υψηλές απαιτήσεις εξυπηρέτησης χρέους που συνδέονται με τις καθαρές διαθέσιμες αναμενόμενες ταμειακές ροές του δανειολήπτη·
 - γ) ευέλικτα χρονοδιαγράμματα αποπληρωμής, τα οποία περιλαμβάνουν διακοπές πληρωμών, καταβολή μόνο των τόκων και χαρακτηριστικά αρνητικής απόσβεσης·
 - δ) εάν πρόκειται για χρηματοδότηση ακινήτου ή άλλου περιουσιακού στοιχείου, τον δανεισμό ποσών που είναι ίσα ή υπερβαίνουν την αξία της χρηματοδοτούμενης ιδιοκτησίας ή που δεν παρέχουν διαφορετικά επαρκές περιθώριο προστασίας εξασφάλισης·
 - ε) αδικαιολόγητες αυξήσεις των τροποποιήσεων των ανοιγμάτων δανεισμού λόγω οικονομικών δυσχερειών που αντιμετωπίζει ο δανειολήπτης¹¹ ή επαναδιαπραγματεύσεις/τροποποιήσεις των ανοιγμάτων δανεισμού για άλλους λόγους (όπως πιέσεις που υφίστανται τα πιστωτικά ιδρύματα στο πλαίσιο του ανταγωνισμού)·
 - στ) παράκαμψη των απαιτήσεων ταξινόμησης και διαβάθμισης, συμπεριλαμβανομένης της αλλαγής χρονοδιαγράμματος, της αναχρηματοδότησης ή της επαναταξινόμησης των ανοιγμάτων δανεισμού·
 - ζ) αδικαιολόγητες αυξήσεις στον συνολικό όγκο πιστώσεων, ιδίως σε σχέση με την αύξηση του όγκου των πιστώσεων άλλων δανειοληπτών στην ίδια αγορά· και
 - η) αυξανόμενος όγκος και σοβαρότητα των δανείων που βρίσκονται σε καθυστέρηση, παρουσιάζουν χαμηλή ποιότητα και είναι απομειωμένης πιστωτικής αξίας.
41. Οι πολιτικές λογιστικής καταγραφής των πιστωτικών ιδρυμάτων θα πρέπει να καλύπτουν, και η μεθοδολογία για τις προβλέψεις τους θα πρέπει να περιλαμβάνει, κριτήρια για α) επαναδιαπραγματεύσεις/τροποποιήσεις των ανοιγμάτων δανεισμού λόγω οικονομικών δυσχερειών ή για άλλους λόγους, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τους ειδικούς ορισμούς της ανοχής που προβλέπονται στο παράρτημα V μέρος 2 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 680/2014 της Επιτροπής και β) τη μεταχείριση αποκτημένων ή δημιουργημένων

¹¹ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2015/227 της Επιτροπής, της 9ης Ιανουαρίου 2015, για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 680/2014 της Επιτροπής για τη θέσπιση εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά την υποβολή εποπτικών αναφορών από τα ιδρύματα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 41 της 20.2.2015, σ. 1), ο οποίος προβλέπει ειδικούς ορισμούς για την ανοχή και τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα.

ανοιγμάτων δανεισμού απομειωμένης πιστωτικής αξίας, όπως ορίζονται βάσει του ισχύοντος λογιστικού πλαισίου:

- α) Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα ακόλουθα κριτήρια σχετικά με τις επαναδιαπραγματεύσεις/τροποποιήσεις των ανοιγμάτων δανεισμού:
- i. Η μέθοδος προβλέψεων θα πρέπει να παρέχει τη δυνατότητα στα πιστωτικά ιδρύματα να διενεργούν αξιόπιστες αξιολογήσεις του πιστωτικού κινδύνου και μετρήσεις της ΑΠΖ, ώστε το επίπεδο προβλέψεων να εξακολουθεί να αντανακλά τη δυνατότητα κάλυψης της ουσίας του ανοίγματος που υπόκειται σε επαναδιαπραγμάτευση/τροποποίηση, ανεξάρτητα από το αν το αρχικό στοιχείο ενεργητικού έχει παύσει πλέον να αναγνωρίζεται βάσει του ισχύοντος λογιστικού πλαισίου.
 - ii. Οι επαναδιαπραγματεύσεις/τροποποιήσεις δεν θα πρέπει να οδηγούν αυτομάτως στο συμπέρασμα ότι υπήρξε άμεση μείωση του πιστωτικού κινδύνου του ανοίγματος. Οποιαδήποτε μείωση στο αναφερόμενο επίπεδο προβλέψεων λόγω βελτίωσης του πιστωτικού κινδύνου θα πρέπει να τεκμηριώνεται με αδιάσειστα αποδεικτικά στοιχεία. Οι πελάτες θα πρέπει να επιδεικνύουν συστηματικά και για εύλογο χρονικό διάστημα ικανοποιητικές επιδόσεις όσον αφορά την αποπληρωμή του δανείου πριν θεωρηθεί ότι ο πιστωτικός κίνδυνος έχει μειωθεί, λαμβανομένων επίσης υπόψη των σχετικών απαιτήσεων για τα ανοίγματα κατά την περίοδο αναστολής, όπως ορίζεται στο παράρτημα V μέρος 2 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 680/2014 της Επιτροπής.
 - iii. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εξετάζουν προσεκτικά αν η είσπραξη του αρχικού κεφαλαίου του δανείου είναι επαρκώς εγγυημένη όταν οι επιδόσεις αποπληρωμής λαμβάνουν τη μορφή μόνο της αποπληρωμής τόκων, ως αποτέλεσμα επαναδιαπραγμάτευσης ή τροποποίησης. Επιπλέον, περαιτέρω αναμενόμενες καθυστερήσεις στην πληρωμή των εν λόγω ταμειακών ροών ενδέχεται να αποδεικνύουν ότι ο πιστωτικός κίνδυνος δεν έχει βελτιωθεί και, ως εκ τούτου, το επίπεδο της ΑΠΖ θα πρέπει να επαναξιολογηθεί προσεκτικά.
 - iv. Στο πλαίσιο των μεθόδων, τα μέλη του προσωπικού χορήγησης δανείων θα πρέπει επίσης να ειδοποιούν άμεσα τη λογιστική υπηρεσία του ιδρύματος όταν τα ανοίγματα υπόκεινται σε επαναδιαπραγμάτευση ή τροποποίηση, ώστε να διασφαλίζεται η επαρκής λογιστική καταγραφή της μεταβολής. Σε περίπτωση πιο σύνθετων επαναδιαπραγματεύσεων και τροποποιήσεων, θα πρέπει να υπάρχει τακτική επικοινωνία μεταξύ των μελών του προσωπικού χορήγησης δανείων και της λογιστικής υπηρεσίας.

- β) Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα ακόλουθα κριτήρια σχετικά με τα αποκτημένα ή δημιουργημένα ανοίγματα δανεισμού απομειωμένης πιστωτικής αξίας:
- i. Η μέθοδος θα πρέπει να επιτρέπει τη δέουσα ταυτοποίηση και λογιστική καταγραφή των αποκτημένων ή δημιουργημένων δανείων απομειωμένης πιστωτικής αξίας.
 - ii. Οι εκτιμήσεις όσον αφορά τις ταμειακές ροές των εν λόγω ανοιγμάτων δανεισμού θα πρέπει να επανεξετάζονται σε κάθε περίοδο αναφοράς και να επικαιροποιούνται όποτε κρίνεται αναγκαίο. Οι εν λόγω επικαιροποιήσεις θα πρέπει να υποστηρίζονται και να τεκμηριώνονται επαρκώς, και να εγκρίνονται από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη.

4.2.3 Αρχή 3 — Διαδικασία διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου και ομαδοποίηση

Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εφαρμόζουν διαδικασία διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου, ώστε να ομαδοποιούν κατάλληλα τα ανοίγματα δανεισμού με βάση κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου.

Διαδικασία διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου

42. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εφαρμόζουν ολοκληρωμένες διαδικασίες και συστήματα πληροφοριών για την παρακολούθηση της ποιότητας των ανοιγμάτων δανεισμού τους. Μεταξύ άλλων, θα πρέπει να εφαρμόζουν αποτελεσματική διαδικασία διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου για την καταγραφή των διαφόρων επιπέδων, χαρακτηριστικών και παραγόντων πιστωτικού κινδύνου που ενδέχεται να εκδηλωθούν σε βάθος χρόνου, ώστε να διασφαλίζεται ευλόγως η ενδεδειγμένη παρακολούθηση όλων των ανοιγμάτων δανεισμού και η δέουσα επιμέτρηση των προβλέψεων ΑΠΖ.
43. Η διαδικασία διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου θα πρέπει να περιλαμβάνει ανεξάρτητο όργανο επανεξέτασης. Η αρχική απόδοση βαθμίδων πιστωτικού κινδύνου στα ανοίγματα και η συνεχής επικαιροποίησή τους από μέλη του προσωπικού που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της χορήγησης δανείων θα πρέπει να υπόκειται σε επανεξέταση από το ανεξάρτητο όργανο επανεξέτασης.
44. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη μια σειρά κριτηρίων κατά την απόδοση της βαθμίδας πιστωτικού κινδύνου κατά την αρχική αναγνώριση του ανοίγματος δανεισμού, συμπεριλαμβανομένου, στον βαθμό που απαιτείται, του τύπου του προϊόντος, των όρων και των προϋποθέσεων, του είδους και του ποσού της εξασφάλισης, των χαρακτηριστικών και της γεωγραφικής θέσης του δανειολήπτη ή συνδυασμού όλων των προαναφερομένων.
45. Όταν αλλάζουν οι υφιστάμενες βαθμίδες πιστωτικού κινδύνου που έχουν αποδοθεί, είτε σε επίπεδο χαρτοφυλακίου είτε σε μεμονωμένη βάση, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να

λαμβάνουν υπόψη και άλλους σχετικούς παράγοντες, όπως, ενδεικτικά, τις μεταβολές στις προοπτικές του κλάδου, τους ρυθμούς ανάπτυξης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, το αίσθημα των καταναλωτών και τις μεταβολές στις οικονομικές προβλέψεις (όπως επιτόκια, ποσοστά ανεργίας και τιμές βασικών εμπορευμάτων), καθώς και τις αδυναμίες στην αναδοχή δανείων που εντοπίζονται μετά την αρχική αναγνώριση.

46. Το σύστημα διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου θα πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα ανοίγματα δανεισμού κατά την αξιολόγηση του αντικτύπου των μεταβολών του πιστωτικού κινδύνου, και όχι μόνο τα ανοίγματα που ενδέχεται να έχουν παρουσιάσει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, να έχουν υποστεί ζημιές ή να χαρακτηρίζονται για άλλους λόγους από απομειωμένη πιστωτική αξία. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η κατάλληλη διαφοροποίηση του πιστωτικού κινδύνου και η ομαδοποίηση των ανοιγμάτων δανεισμού στο πλαίσιο του συστήματος διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου, ενώ αντανάκλαται παράλληλα ο κίνδυνος μεμονωμένων ανοιγμάτων, καθώς και το επίπεδο του πιστωτικού κινδύνου στο σύνολο του χαρτοφυλακίου, αφού ομαδοποιηθεί σε όλα τα ανοίγματα. Στο πλαίσιο αυτό, ένα αποτελεσματικό σύστημα διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου θα πρέπει να επιτρέπει στα πιστωτικά ιδρύματα να προσδιορίζουν τόσο τη μετατόπιση του πιστωτικού κινδύνου όσο και σημαντικές μεταβολές στον πιστωτικό κίνδυνο.
47. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να περιγράφουν τα στοιχεία του οικείου συστήματος διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου, ορίζοντας με σαφήνεια κάθε βαθμίδα πιστωτικού κινδύνου και υποδεικνύοντας το προσωπικό που είναι αρμόδιο για τον σχεδιασμό, την εφαρμογή, τη λειτουργία και τις επιδόσεις του συστήματος, καθώς και τους αρμόδιους για τις τακτικές διαδικασίες δοκιμών και επικύρωσης (εν προκειμένω, το ανεξάρτητο όργανο επανεξέτασης).
48. Οι βαθμίδες πιστωτικού κινδύνου θα πρέπει να επανεξετάζονται όποτε λαμβάνονται συναφείς νέες πληροφορίες ή όποτε τροποποιείται η προσδοκία πιστωτικού κινδύνου ενός πιστωτικού ιδρύματος. Οι βαθμίδες πιστωτικού κινδύνου που έχουν αποδοθεί θα πρέπει να υπόκεινται σε τακτική επίσημη επανεξέταση (για παράδειγμα, τουλάχιστον σε ετήσια βάση ή συχνότερα, εάν είναι υποχρεωτικό σε συγκεκριμένη δικαιοδοσία) προκειμένου να διασφαλίζεται ευλόγως ότι οι εν λόγω βαθμίδες είναι ακριβείς και επικαιροποιημένες. Οι βαθμίδες πιστωτικού κινδύνου για ανοίγματα δανεισμού που αξιολογούνται σε μεμονωμένη βάση και παρουσιάζουν υψηλότερο κίνδυνο ή απομειωμένη πιστωτική αξία θα πρέπει να επανεξετάζονται με μεγαλύτερη συχνότητα από ό,τι σε ετήσια βάση. Οι εκτιμήσεις της ΑΠΖ θα πρέπει να επικαιροποιούνται εγκαίρως ώστε να αντανάκλουν τις μεταβολές στις βαθμίδες πιστωτικού κινδύνου, είτε πρόκειται για ομάδες ανοιγμάτων είτε για μεμονωμένα ανοίγματα.

Ομαδοποίηση βάσει κοινών χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου

49. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να ομαδοποιούν ανοίγματα που έχουν κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου με επαρκή βαθμό ανάλυσης, ώστε να είναι δυνατή η

εύλογη αξιολόγηση των μεταβολών του πιστωτικού κινδύνου και, κατ' επέκταση, του αντικτύπου στην εκτίμηση της ΑΠΖ για τις εν λόγω ομάδες.

50. Η μέθοδος ομαδοποίησης των ανοιγμάτων ενός πιστωτικού ιδρύματος για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου (όπως ανά είδος χρηματοοικονομικού μέσου, ανά όρους και προϋποθέσεις προϊόντος, ανά τμήμα κλάδου/αγοράς, ανά γεωγραφική τοποθεσία ή ανά ημερομηνίες έκδοσης) θα πρέπει να τεκμηριώνεται και να υπόκειται σε κατάλληλη επανεξέταση και εσωτερική έγκριση από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη.
51. Τα ανοίγματα δανεισμού θα πρέπει να ομαδοποιούνται με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου ώστε οι μεταβολές του επιπέδου πιστωτικού κινδύνου να ανταποκρίνονται στις επιπτώσεις των μεταβαλλόμενων συνθηκών σε ένα κοινό φάσμα παραγόντων πιστωτικού κινδύνου. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται οι επιπτώσεις στον πιστωτικό κίνδυνο της ομάδας ως αποτέλεσμα των μεταβολών των προορατικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων. Η βάση της ομαδοποίησης θα πρέπει να επανεξετάζεται από ανώτερα διοικητικά στελέχη ώστε να διασφαλίζεται ότι τα ανοίγματα εντός της ομάδας εξακολουθούν να είναι ομοιογενή όσο αφορά τον τρόπο μεταβολής τους έναντι των παραγόντων πιστωτικού κινδύνου και ότι τα σχετικά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου και ο αντίκτυπός τους στο επίπεδο πιστωτικού κινδύνου για την ομάδα δεν έχουν μεταβληθεί με την πάροδο του χρόνου.
52. Τα ανοίγματα θα πρέπει να ομαδοποιούνται με τέτοιο τρόπο ώστε η αύξηση του πιστωτικού κινδύνου συγκεκριμένων ανοιγμάτων να μην επισκιάζεται από τις επιδόσεις της ομάδας συνολικά.
53. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εφαρμόζουν άρτια διαδικασία για τη διασφάλιση κατάλληλης αρχικής ομαδοποίησης των ανοιγμάτων δανεισμού τους. Στη συνέχεια, η ομαδοποίηση των ανοιγμάτων θα πρέπει να επαναξιολογείται και τα ανοίγματα θα πρέπει να υπόκεινται σε νέα κατηγοριοποίηση εάν ληφθούν νέες σχετικές πληροφορίες ή εάν οι μεταβληθείσες προσδοκίες ενός πιστωτικού ιδρύματος όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο υποδηλώνουν ότι δικαιολογείται η μόνιμη προσαρμογή. Εάν ένα πιστωτικό ίδρυμα δεν μπορεί να προβεί εγκαίρως σε νέα κατηγοριοποίηση των ανοιγμάτων, θα πρέπει να χρησιμοποιείται η προσωρινή προσαρμογή.

Χρήση προσωρινών προσαρμογών

54. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να χρησιμοποιούν τις προσωρινές προσαρμογές σε προβλέψεις αποκλειστικά και μόνον ως προσωρινή λύση, ιδίως σε μεταβατικές περιστάσεις ή όταν δεν υπάρχει επαρκής χρόνος για την ορθή ενσωμάτωση των συναφών νέων πληροφοριών στην υφιστάμενη διαβάθμιση πιστωτικού κινδύνου και στη διαδικασία ανάπτυξης υποδειγμάτων, ή με σκοπό τη νέα κατηγοριοποίηση των υφιστάμενων ομάδων ανοιγμάτων δανεισμού ή όταν τα ανοίγματα δανεισμού εντός μιας ομάδας ανοιγμάτων δανεισμού αντιδρούν σε παράγοντες ή γεγονότα με διαφορετικό τρόπο από ό,τι αναμενόταν αρχικά.

55. Σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, οι εν λόγω προσαρμογές δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται συνεχώς για μη μεταβατικό παράγοντα κινδύνου. Εάν ο λόγος της προσαρμογής δεν αναμένεται να είναι προσωρινός, όπως η εμφάνιση νέου παράγοντα κινδύνου που δεν έχει ενσωματωθεί ακόμη στη μέθοδο προβλέψεων του ιδρύματος, η εν λόγω μέθοδος θα πρέπει να επικαιροποιείται βραχυπρόθεσμα προκειμένου να ενσωματωθεί ο παράγοντας που αναμένεται να έχει διαρκή αντίκτυπο στην επιμέτρηση της ΑΠΖ.
56. Η χρήση προσωρινών προσαρμογών προϋποθέτει την αξιοποίηση της κριτικής ικανότητας των ενδιαφερομένων και αφήνει περιθώρια πιθανής μεροληψίας. Προς αποφυγή της ενδεχόμενης εισαγωγής μεροληπτικών στοιχείων, οι προσωρινές προσαρμογές θα πρέπει να συμβαδίζουν επακριβώς με τις προορατικές προβλέψεις, να υποστηρίζονται από κατάλληλα έγγραφα τεκμηρίωσης και να υπόκεινται σε κατάλληλες διαδικασίες διακυβέρνησης.

4.2.4 Αρχή 4 – Επάρκεια της πρόβλεψης

Το συνολικό ποσό των προβλέψεων του πιστωτικού ιδρύματος, ανεξάρτητα από το αν οι προβλέψεις προσδιορίζονται σε συλλογική ή μεμονωμένη βάση, θα πρέπει να είναι επαρκές και να συνάδει με τους στόχους του ισχύοντος λογιστικού πλαισίου.

57. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εφαρμόζουν αξιόπιστες μεθόδους πιστωτικού κινδύνου ώστε το συνολικό υπόλοιπο της πρόβλεψης για την ΑΠΖ να διαμορφώνεται σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο και να αντανακλά δεόντως την ΑΠΖ εντός του εν λόγω πλαισίου.
58. Όταν αξιολογούν την επάρκεια των προβλέψεων, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη σχετικούς παράγοντες και προσδοκίες κατά την ημερομηνία αναφοράς που ενδέχεται να επηρεάσουν την εισπραξιμότητα των υπόλοιπων ταμειακών ροών κατά τη διάρκεια ζωής μιας ομάδας ανοιγμάτων δανεισμού ή ενός μεμονωμένου ανοίγματος δανεισμού. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εξετάζουν πληροφορίες που δεν περιορίζονται στα ιστορικά και τρέχοντα δεδομένα και να λαμβάνουν υπόψη λογικές και βάσιμες προορατικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων, που είναι συναφείς με το άνοιγμα ή τα ανοίγματα που αξιολογούνται (π.χ. λιανική ή χονδρική τραπεζική) σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο.
59. Ανάλογα με την ικανότητα ενσωμάτωσης προορατικών πληροφοριών στην εκτίμηση της ΑΠΖ, τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να εφαρμόζουν μεμονωμένες ή συλλογικές προσεγγίσεις όσον αφορά την αξιολόγηση· ανεξαρτήτως της προσέγγισης που εφαρμόζουν ως προς την αξιολόγηση, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις συναφείς λογιστικές απαιτήσεις ώστε να μην προκύπτουν σημαντικές αποκλίσεις στις μετρήσεις προβλέψεων. Οι μεμονωμένες και συλλογικές αξιολογήσεις αποτελούν από κοινού τη βάση για την πρόβλεψη της ΑΠΖ.
60. Η προσέγγιση που εφαρμόζεται όσον αφορά την αξιολόγηση της ΑΠΖ θα πρέπει να είναι κατάλληλη για τις εκάστοτε περιστάσεις, ενώ θα πρέπει επίσης να εναρμονίζεται, κατά γενικό κανόνα, με τον τρόπο διαχείρισης του ανοίγματος δανεισμού από το πιστωτικό

ίδρυμα. Για παράδειγμα, η συλλογική αξιολόγηση χρησιμοποιείται συχνά για μεγάλες ομάδες ομοιογενών ανοιγμάτων δανεισμού με κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, όπως τα χαρτοφυλάκια λιανικής τραπεζικής. Μεμονωμένες αξιολογήσεις διενεργούνται συχνά για σημαντικά ανοίγματα ή όταν έχουν προσδιοριστεί πιστωτικές ανησυχίες σε επίπεδο μεμονωμένων δανείων, όπως κατάλογοι επιτήρησης και δάνεια που βρίσκονται σε καθυστέρηση.

61. Ανεξάρτητα από την εφαρμοζόμενη προσέγγιση κατά την αξιολόγηση (σε μεμονωμένη ή συλλογική βάση), το πιστωτικό ίδρυμα θα πρέπει να διασφαλίζει ότι η προσέγγιση δεν συνεπάγεται καθυστερημένη αναγνώριση της ΑΠΖ.
62. Όταν τα πιστωτικά ιδρύματα χρησιμοποιούν μεμονωμένες αξιολογήσεις, η εκτίμηση της ΑΠΖ θα πρέπει πάντα να ενσωματώνει τον αναμενόμενο αντίκτυπο όλων των λογικών και βάσιμων προορατικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων, που επηρεάζουν τη δυνατότητα κάλυψης του δανείου και τον πιστωτικό κίνδυνο. Όταν εφαρμόζεται μεμονωμένη προσέγγιση κατά την αξιολόγηση, όπως ακριβώς και κατά τη συλλογική αξιολόγηση, τα έγγραφα τεκμηρίωσης του πιστωτικού ιδρύματος θα πρέπει να καταδεικνύουν με σαφήνεια τον τρόπο με τον οποίο οι προορατικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων, έχουν αποτυπωθεί στη μεμονωμένη αξιολόγηση.
63. Όταν στις μεμονωμένες αξιολογήσεις των ανοιγμάτων ενός πιστωτικού ιδρύματος δεν λαμβάνονται επαρκώς υπόψη προορατικές πληροφορίες, και προκειμένου να καθίσταται δυνατός ο εντοπισμός των σχέσεων μεταξύ των προορατικών πληροφοριών και των εκτιμήσεων της ΑΠΖ που μπορεί να μην είναι εμφανείς σε μεμονωμένη βάση, το ίδρυμα θα πρέπει να ομαδοποιεί τα ανοίγματα δανεισμού με κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, ώστε να προβαίνει σε εκτίμηση του αντικτύπου των προορατικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων. Αντιθέτως, όταν τα πιστωτικά ιδρύματα ορίζουν ότι όλες οι λογικές και βάσιμες προορατικές πληροφορίες έχουν ενσωματωθεί στη μεμονωμένη αξιολόγηση της ΑΠΖ, δεν θα πρέπει να διενεργείται πρόσθετη προορατική αξιολόγηση σε συλλογική βάση εάν η αξιολόγηση αυτή ενδέχεται να συνεπάγεται διπλό υπολογισμό.

4.2.5 Αρχή 5 – Επικύρωση υποδείγματος ΑΠΖ

Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εφαρμόζουν πολιτικές και διαδικασίες για τη δέουσα επικύρωση των υποδειγμάτων που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση της ΑΠΖ.

64. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης και επιμέτρησης της ΑΠΖ, τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να χρησιμοποιούν υποδείγματα και εκτιμήσεις που βασίζονται σε παραδοχές για τον προσδιορισμό και τη μέτρηση του κινδύνου, τόσο σε επίπεδο μεμονωμένων ανοιγμάτων δανεισμού όσο και σε επίπεδο συλλογικών χαρτοφυλακίων, εστιάζοντας μεταξύ άλλων, στην πιστωτική διαβάθμιση, στον προσδιορισμό του πιστωτικού κινδύνου, στην επιμέτρηση των προβλέψεων ΑΠΖ για λογιστικούς σκοπούς, σε ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων

καταστάσεων και στην κατανομή κεφαλαίων. Στα υποδείγματα που χρησιμοποιούνται κατά τη διαδικασία αξιολόγησης και επιμέτρησης της ΑΠΖ θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι επιπτώσεις των μεταβολών του δανειολήπτη και οι μεταβλητές που συνδέονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, όπως οι μεταβολές στις μεθόδους PD, LGD, στα ποσά των ανοιγμάτων και στις αξίες εξασφάλισης, η μεταβολή των πιθανοτήτων αθέτησης και των βαθμίδων εσωτερικού πιστωτικού κινδύνου του δανειολήπτη με βάση ιστορικές, τρέχουσες και λογικές και βασίμες μελλοντικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων.

65. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εφαρμόζουν άρτιες πολιτικές και διαδικασίες για τη δέουσα επικύρωση της ακρίβειας και της συνέπειας των υποδειγμάτων που χρησιμοποιούν κατά την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και την επιμέτρηση της ΑΠΖ, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων και των διαδικασιών διαβάθμισης του πιστωτικού κινδύνου βάσει υποδειγμάτων και της εκτίμησης όλων των σχετικών συνιστωσών του κινδύνου, τόσο κατά την έναρξη της χρήσης του υποδείγματος όσο και σε διαρκή βάση. Ουσιαστικό ρόλο στις εν λόγω πολιτικές και διαδικασίες θα πρέπει να διαδραματίζει η επαγγελματική κρίση.
66. Η επικύρωση των υποδειγμάτων θα πρέπει να διενεργείται κατά την αρχική ανάπτυξη των υποδειγμάτων ΑΠΖ και όταν πραγματοποιούνται σημαντικές μεταβολές στα υποδείγματα, ενώ θα πρέπει επίσης να διασφαλίζει ότι τα υποδείγματα είναι κατάλληλα για την προτεινόμενη χρήση τους σε διαρκή βάση.
67. Σε ένα άρτιο πλαίσιο επικύρωσης υποδειγμάτων θα πρέπει να περιλαμβάνονται, ενδεικτικά, τα ακόλουθα στοιχεία:
- α) Σαφείς ρόλοι και αρμοδιότητες για την επικύρωση υποδειγμάτων, με επαρκές επίπεδο ανεξαρτησίας και ικανοτήτων. Η επικύρωση υποδειγμάτων θα πρέπει να διενεργείται ανεξάρτητα από τη διαδικασία ανάπτυξης υποδειγμάτων και από μέλη του προσωπικού που διαθέτουν την απαραίτητη πείρα και εμπειρογνωμοσύνη. Οι διαπιστώσεις και τα αποτελέσματα της επικύρωσης υποδειγμάτων θα πρέπει να αναφέρονται άμεσα και εγκαίρως στο αντίστοιχο επίπεδο αρχής. Όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα αναθέτει τη διαδικασία επικύρωσης σε εξωτερική ομάδα, το πιστωτικό ίδρυμα εξακολουθεί να είναι υπεύθυνο για την αποτελεσματικότητα των συνολικών εργασιών επικύρωσης των υποδειγμάτων και θα πρέπει να διασφαλίζει ότι οι εργασίες της εξωτερικής ομάδας ανταποκρίνονται στα στοιχεία του άρτιου πλαισίου επικύρωσης των υποδειγμάτων σε διαρκή βάση.
 - β) Το κατάλληλο πεδίο εφαρμογής και η ενδεδειγμένη μεθοδολογία για την επικύρωση υποδειγμάτων θα πρέπει να περιλαμβάνουν συστηματική διαδικασία αξιολόγησης της αρτιότητας, της συνέπειας και της ακρίβειας του υποδείγματος, καθώς και της συνεχούς συνάφειας με το υποκείμενο μεμονωμένο άνοιγμα δανεισμού ή χαρτοφυλάκιο. Μια αποτελεσματική διαδικασία επικύρωσης υποδειγμάτων θα πρέπει επίσης να επιτρέπει τον έγκαιρο εντοπισμό και την έγκαιρη εξάλειψη των πιθανών περιορισμών ενός υποδείγματος. Το πεδίο εφαρμογής της επικύρωσης θα πρέπει να περιλαμβάνει την επανεξέταση των

παραμέτρων του υποδείγματος, του σχεδιασμό του υποδείγματος και των αποτελεσμάτων/επιδόσεων του υποδείγματος.

- *Παράμετροι υποδείγματος:* Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να έχουν καθορίσει σε εσωτερικό επίπεδο πρότυπα ποιότητας και αξιοπιστίας σχετικά με τα δεδομένα (ιστορικές, τρέχουσες και προορατικές πληροφορίες) που χρησιμοποιούνται ως παράμετροι του υποδείγματος. Τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση των προβλέψεων της ΑΠΖ θα πρέπει να είναι συναφή με τα χαρτοφυλάκια των πιστωτικών ιδρυμάτων και, στο μέτρο του δυνατού, ακριβή, αξιόπιστα και πλήρη (δηλαδή χωρίς αποκλεισμούς που θα μπορούσαν να στρεβλώσουν τις εκτιμήσεις της ΑΠΖ). Στο πλαίσιο της επικύρωσης θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται πληρούν τα εν λόγω πρότυπα.
 - *Σχεδιασμός υποδειγμάτων:* Όσον αφορά τον σχεδιασμό υποδειγμάτων, στην επικύρωση θα πρέπει να αξιολογείται κατά πόσον η βασική θεωρία του υποδείγματος είναι εννοιολογικά άρτια, αναγνωρισμένη και γενικώς αποδεκτή για τον σκοπό για τον οποίον προορίζεται το υπόδειγμα. Από προορατική σκοπιά, κατά την επικύρωση θα πρέπει επίσης να αξιολογείται κατά πόσον στο υπόδειγμα, στο επίπεδο του συνολικού υποδείγματος και του μεμονωμένου παράγοντα κινδύνου, μπορούν να λαμβάνονται υπόψη μεταβολές που επέρχονται στο οικονομικό ή πιστωτικό περιβάλλον, καθώς επίσης και μεταβολές στο επιχειρηματικό προφίλ ή στη στρατηγική του χαρτοφυλακίου, χωρίς να περιορίζεται σημαντικά η αρτιότητα του υποδείγματος.
 - *Αποτελέσματα/επιδόσεις υποδειγμάτων:* Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να έχουν καθορίσει σε εσωτερικό επίπεδο πρότυπα για τις ικανοποιητικές επιδόσεις των υποδειγμάτων. Όταν τα επίπεδα των επιδόσεων είναι πολύ χαμηλότερα από τα αναμενόμενα, θα πρέπει να λαμβάνονται επανορθωτικά μέτρα τα οποία μπορούν να οδηγήσουν ακόμη και στην εκ νέου διαβάθμιση ή στον επανασχεδιασμό του υποδείγματος.
- γ) Ολοκληρωμένη τεκμηρίωση του πλαισίου και της διαδικασίας επικύρωσης των υποδειγμάτων. Εν προκειμένω, θα πρέπει να περιλαμβάνει έγγραφα τεκμηρίωσης των διαδικασιών επικύρωσης που έχουν ολοκληρωθεί, τυχόν αλλαγές στη μεθοδολογία και στα εργαλεία επικύρωσης, το εύρος των δεδομένων που έχουν χρησιμοποιηθεί, τα αποτελέσματα της επικύρωσης και τυχόν επανορθωτικά μέτρα που έχουν ληφθεί όπου κρίθηκε αναγκαίο. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα έγγραφα τεκμηρίωσης επανεξετάζονται και επικαιροποιούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα.
- δ) Επανεξέταση της διαδικασίας επικύρωσης των υποδειγμάτων από ανεξάρτητα μέρη (π.χ. εσωτερικά ή εξωτερικά μέρη) προκειμένου να αξιολογείται η συνολική αποτελεσματικότητα της διαδικασίας επικύρωσης υποδειγμάτων και η ανεξαρτησία της από τη διαδικασία ανάπτυξης υποδειγμάτων. Οι διαπιστώσεις της επανεξέτασης θα πρέπει να κοινοποιούνται άμεσα και εγκαίρως στο αντίστοιχο επίπεδο αρχής (π.χ. ανώτερα διοικητικά στελέχη, επιτροπή ελέγχου).

4.2.6 Αρχή 6 — Κρίση βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας

Η αξιοποίηση της κρίσης του πιστωτικού ιδρύματος βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας του, ιδίως κατά την εξέταση λογικών και βάσιμων προορατικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων, είναι καίριας σημασίας για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και την επιμέτρηση της ΑΠΖ.

68. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να διαθέτουν τα απαραίτητα εργαλεία ώστε να διασφαλίζεται η ακριβής εκτίμηση και η έγκαιρη αναγνώριση της ΑΠΖ. Δεδομένου ότι οι πληροφορίες για το ιστορικό των ζημιών ή τον αντίκτυπο των τρεχουσών συνθηκών ενδέχεται να μην αντανακλούν πλήρως τον πιστωτικό κίνδυνο των ανοιγμάτων δανεισμού, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να αξιοποιούν την κρίση που διαθέτουν βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας τους ώστε να ενσωματώνουν πλήρως τον αναμενόμενο αντίκτυπο όλων των λογικών και βάσιμων προορατικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων, στην εκτίμηση της ΑΠΖ. Η αξιοποίηση της κρίσης του πιστωτικού ιδρύματος βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας του θα πρέπει να τεκμηριώνεται στη μεθοδολογία του πιστωτικού κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος και να υπόκειται σε κατάλληλη εποπτεία.
69. Οι ιστορικές πληροφορίες αποτελούν χρήσιμη βάση κατά τον προσδιορισμό των τάσεων και των συσχετίσεων που απαιτείται για τον εντοπισμό παραγόντων πιστωτικού κινδύνου των ανοιγμάτων δανεισμού. Ωστόσο, οι εκτιμήσεις της ΑΠΖ δεν πρέπει να παραβλέπουν τον αντίκτυπο των (προορατικών) γεγονότων και συνθηκών στους εν λόγω παράγοντες. Η εκτίμηση θα πρέπει να αντανακλά τις αναμενόμενες μελλοντικές υστερήσεις των ταμειακών ροών που θα προκύψουν από τον εν λόγω αντίκτυπο.
70. Η εξέταση των προορατικών πληροφοριών δεν θα πρέπει να αποφεύγεται επειδή το πιστωτικό ίδρυμα θεωρεί ότι το κόστος της ενσωμάτωσης των εν λόγω προορατικών πληροφοριών είναι πολύ υψηλό ή περιττό ή λόγω της αβεβαιότητας που επικρατεί σε σχέση με την κατάρτιση προορατικών σεναρίων, εκτός εάν το επιπλέον κόστος και ο επιχειρησιακός φόρτος που θα προκύψουν δεν συμβάλλουν στην ποιοτική εφαρμογή του πλαισίου λογιστικής καταγραφής της ΑΠΖ.
71. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να μπορούν να αποδεικνύουν ότι οι προορατικές πληροφορίες που συνοψολογίζονται στη διαδικασία εκτίμησης της ΑΠΖ συνδέονται με τους παράγοντες πιστωτικού κινδύνου για συγκεκριμένα ανοίγματα ή χαρτοφυλάκια. Δεδομένου ότι μπορεί να μην είναι δυνατόν να αποδειχθεί ισχυρή σύνδεση σε επίσημο στατιστικό επίπεδο μεταξύ, αφενός, ορισμένων ειδών πληροφοριών, ή ακόμη και του συνόλου των πληροφοριών, και, αφετέρου, των παραγόντων πιστωτικού κινδύνου, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να αξιοποιούν την κρίση βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας που διαθέτουν για τον καθορισμό κατάλληλου επιπέδου όσον αφορά τις μεμονωμένες ή συλλογικές προβλέψεις. Όταν ένας προορατικός παράγοντας που έχει χαρακτηριστεί ως συναφής δεν ενσωματώνεται στη μεμονωμένη ή συλλογική αξιολόγηση, ενδέχεται να είναι απαραίτητη η εφαρμογή προσωρινών προσαρμογών.

72. Σε όλα τα χαρτοφυλάκια θα πρέπει να εφαρμόζονται με ενιαίο τρόπο μακροοικονομικές προβλέψεις και άλλες συναφείς πληροφορίες σε περίπτωση που οι παράγοντες πιστωτικού κινδύνου των χαρτοφυλακίων επηρεάζονται από αυτές τις προβλέψεις/παραδοχές με τον ίδιο τρόπο. Επιπλέον, κατά τη διαμόρφωση εκτιμήσεων της ΑΠΖ, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να αξιοποιούν την κρίση που διαθέτουν βάσει της πιστοδοτικής τους εμπειρίας, ώστε να εξετάζουν τη θέση τους στον κύκλο της πίστωσης, η οποία ενδέχεται να διαφοροποιείται μεταξύ των δικαιοδοσιών στις οποίες διαθέτουν ανοίγματα δανεισμού.
73. Τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να προσδιορίζουν με προσοχή το επίπεδο των προβλέψεων της ΑΠΖ που πρέπει να αναγνωρίζεται για σκοπούς λογιστικής καταγραφής, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι εκτιμήσεις που προκύπτουν είναι κατάλληλες (δηλαδή συμμορφούμενες με την αρχή της ουδετερότητας και χωρίς στοιχεία υποτίμησης ή υπερεκτίμησης).
74. Επιπλέον, κατά τη διενέργεια της εκτίμησής τους για την ΑΠΖ, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να αξιοποιούν το ευρύ φάσμα πληροφοριών που προκύπτουν από τη διαδικασία διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών προορατικού χαρακτήρα για τους σκοπούς της διαχείρισης του κινδύνου και της κεφαλαιακής επάρκειας.

4.2.7 Αρχή 7 — Κοινές διαδικασίες, συστήματα, εργαλεία και δεδομένα

Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να διαθέτουν άρτια διαδικασία αξιολόγησης και μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου, η οποία διαμορφώνει μια ισχυρή βάση κοινών διαδικασιών, συστημάτων, εργαλείων και δεδομένων για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και τη λογιστική καταγραφή των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών.

75. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να μεριμνούν, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, για τη χρήση κοινών διαδικασιών, συστημάτων, εργαλείων και δεδομένων για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου, την επιμέτρηση της ΑΠΖ για λογιστικούς σκοπούς και τον προσδιορισμό των αναμενόμενων ζημιών για σκοπούς κεφαλαιακής επάρκειας, ώστε να ενισχύουν την αξιοπιστία και τη συνέπεια των συνεπαγόμενων εκτιμήσεων της ΑΠΖ, να αυξάνουν τη διαφάνεια και να παρέχουν, μέσω της πειθαρχίας στην αγορά, κίνητρα για την άσκηση άρτιων πρακτικών όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο.
76. Οι πρακτικές πιστωτικού κινδύνου θα πρέπει να επανεξετάζονται τακτικά ώστε να διασφαλίζεται η καταγραφή των σχετικών δεδομένων που είναι διαθέσιμα σε όλα τα επίπεδα οργάνωσης ενός πιστωτικού ιδρύματος και η επικαιροποίηση των συστημάτων στον βαθμό που οι πρακτικές αναδοχής ή οι επιχειρηματικές πρακτικές του πιστωτικού ιδρύματος εξελίσσονται με την πάροδο του χρόνου. Θα πρέπει να δημιουργούνται κυκλώματα ανατροφοδότησης προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι πληροφορίες για τις εκτιμήσεις της ΑΠΖ, οι μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου και οι πραγματικές ζημιές που καταγράφονται στα ανοίγματα δανεισμού γνωστοποιούνται στους εμπειρογνώμονες πιστωτικού κινδύνου, στους λογιστές και στα μέλη του προσωπικού που είναι αρμόδια για την υποβολή αναφορών

βάσει λογιστικών και κανονιστικών υποχρεώσεων, και ιδίως στα μέλη του προσωπικού που είναι υπεύθυνα για την αναδοχή δανείων.

77. Στις κοινές διαδικασίες και στα κοινά συστήματα, εργαλεία και δεδομένα που αναφέρονται ανωτέρω θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται συστήματα διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου, εκτιμήσεις PD (υπό την προϋπόθεση ότι πραγματοποιούνται οι κατάλληλες προσαρμογές), η κατάσταση ληξιπρόθεσμων οφειλών, οι δείκτες δανείου/αξίας, τα ιστορικά ποσοστά ζημίας, ο τύπος προϊόντων, το χρονοδιάγραμμα απόσβεσης, οι απαιτήσεις προκαταβολής, το τμήμα αγοράς, η γεωγραφική τοποθεσία, η ημερομηνία έκδοσης (δηλαδή η ημερομηνία δημιουργίας) και το είδος εξασφάλισης.

4.2.8 Αρχή 8 — Δημοσιοποίηση

Οι δημοσιοποιήσεις ενός ιδρύματος θα πρέπει να προάγουν τη διαφάνεια και τη συγκρισιμότητα μέσω της παροχής έγκαιρων, συναφών και χρήσιμων πληροφοριών για τη λήψη απόφασης.

78. Σκοπός των δημοσιοποιήσεων είναι να παρέχονται χρήσιμες για τη λήψη αποφάσεων πληροφορίες σχετικά τόσο με τη χρηματοοικονομική κατάσταση και τις επιδόσεις του πιστωτικού ιδρύματος όσο και με τις εκάστοτε μεταβολές, και τούτο σε ευρύ φάσμα χρηστών κατά τρόπο σαφή και εύληπτο. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να επιδιώκουν να παρέχουν πληροφορίες συναφείς και συγκρίσιμες, ώστε οι χρήστες να λαμβάνουν έγκαιρες, τεκμηριωμένες αποφάσεις και να είναι σε θέση να αξιολογούν την επιστασία του διοικητικού οργάνου και των ανώτερων διοικητικών στελεχών.
79. Οι δημοσιοποιήσεις για τη δημοσιονομική διαχείριση και τη διαχείριση κινδύνου θα πρέπει να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά και εποπτικά πλαίσια¹². Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να δημοσιοποιούν τα απαιτούμενα στοιχεία για την ακριβή περιγραφή του ανοίγματος ενός πιστωτικού ιδρύματος σε πιστωτικό κίνδυνο, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμήσεων της ΑΠΖ, καθώς και για την παροχή συναφών πληροφοριών σχετικά με τις πρακτικές αναδοχής ενός πιστωτικού ιδρύματος.
80. Κατ' εφαρμογή των ισχυόντων λογιστικών προτύπων και κανονισμών, τα ανώτερα διοικητικά στελέχη των πιστωτικών ιδρυμάτων θα πρέπει να αξιοποιούν την κρίση τους, αφενός, για τον προσδιορισμό του κατάλληλου επιπέδου ομαδοποίησης και διαχωρισμού των δεδομένων που δημοσιοποιούνται ώστε τα δεδομένα αυτά να εξακολουθούν να πληρούν τις λογιστικές απαιτήσεις και, αφετέρου, για την παροχή στοιχείων σχετικά με το άνοιγμα ενός πιστωτικού ιδρύματος σε πιστωτικό κίνδυνο και σε ΑΠΖ ώστε να παρέχεται στους χρήστες η δυνατότητα

¹²Σύμφωνα με το όγδοο μέρος του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013, τις κατευθυντήριες γραμμές EBA GL/2016/11 της EAT σχετικά με τις απαιτήσεις δημοσιοποίησης βάσει του όγδοου μέρους του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 573/2013 και τις κατευθυντήριες γραμμές EBA GL/2014/14 της EAT σχετικά με τον ουσιώδη, αποκλειστικό και εμπιστευτικό χαρακτήρα των πληροφοριών και τη συχνότητα δημοσιοποίησης βάσει του άρθρου 432 παράγραφοι 1 και 2 και του άρθρου 433 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013.

διενέργειας αναλύσεων για μεμονωμένα ιδρύματα, καθώς και η δυνατότητα συγκρίσεων με την αντίστοιχη ομάδα αναφοράς.

81. Τα ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία που δημοσιοποιούνται θα πρέπει να περιλαμβάνουν συνολικά τις κυριότερες παραδοχές/παραμέτρους που χρησιμοποιούνται για τη διαμόρφωση των εκτιμήσεων της ΑΠΖ. Στις δημοσιοποιήσεις θα πρέπει να επισημαίνονται πολιτικές και ορισμοί που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της εκτίμησης της ΑΠΖ (όπως η βάση ενός πιστωτικού ιδρύματος για την ομαδοποίηση των ανοιγμάτων δανεισμού σε χαρτοφυλάκια με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου και ο ορισμός του για την αθέτηση¹³), παράγοντες που επιφέρουν μεταβολές στις εκτιμήσεις της ΑΠΖ, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο έχει ενσωματωθεί η κρίση των ανώτερων διοικητικών στελεχών βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας τους. Κατά τη δημοσιοποίηση σημαντικών πολιτικών θα πρέπει να επισημαίνεται ο τρόπος με τον οποίο οι εν λόγω πολιτικές έχουν εφαρμοστεί στο συγκεκριμένο πλαίσιο του πιστωτικού ιδρύματος.
82. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να δημοσιοποιούν ποιοτικά στοιχεία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο προορατικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων, έχουν ενσωματωθεί στη διαδικασία εκτίμησης της ΑΠΖ, σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο, και ιδίως όταν η αξιολόγηση διενεργείται σε μεμονωμένη βάση.
83. Οι δημοσιοποιήσεις που αφορούν τη βάση για την ομαδοποίηση των ανοιγμάτων δανεισμού θα πρέπει να περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα ανώτερα διοικητικά στελέχη διασφαλίζουν την κατάλληλη ομαδοποίηση των ανοιγμάτων δανεισμού, ώστε οι εν λόγω ομάδες να εξακολουθούν να παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου.
84. Για τη βελτίωση της ποιότητας και της χρησιμότητας των πληροφοριών που δημοσιοποιούνται για τις εκτιμήσεις της ΑΠΖ, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να επεξηγούν τις σημαντικές μεταβολές που σημειώνονται στην εκτίμηση της ΑΠΖ από περίοδο σε περίοδο. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνουν συναφή ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία κατά τρόπο ώστε οι ενδιαφερόμενοι να κατανοούν καλύτερα τις μεταβολές που έχουν επέλθει στις εκτιμήσεις της ΑΠΖ.
85. Το διοικητικό όργανο των πιστωτικών ιδρυμάτων θα πρέπει να επανεξετάζει τακτικά τις πολιτικές του για τη δημοσιοποίηση, μεριμνώντας ώστε οι πληροφορίες που δημοσιοποιούνται να εξακολουθούν να είναι συναφείς με το προφίλ κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος, τις συγκεντρώσεις προϊόντων, τους κανόνες του κλάδου και τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς. Για τον σκοπό αυτό, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να δημοσιοποιούν στοιχεία που διευκολύνουν τις συγκρίσεις με τις ομάδες αναφοράς ιδρυμάτων, παρέχοντας στους χρήστες τη δυνατότητα να παρακολουθούν τις μεταβολές που επέρχονται στις εκτιμήσεις του πιστωτικού ιδρύματος σχετικά με την ΑΠΖ από περίοδο σε

¹³ Για περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με τον ορισμό της αθέτησης, βλέπε παραγράφους 89 και 90 της επόμενης ενότητας.

περίοδο και να διενεργούν χρήσιμες αναλύσεις για όλες τις εθνικές και διεθνείς ομάδες αναφοράς ιδρυμάτων.

4.3 Ειδικές κατευθυντήριες γραμμές για τα πιστωτικά ιδρύματα που εφαρμόζουν το ΔΠΧΑ 9

Η παρούσα ενότητα περιλαμβάνει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με πτυχές των απαιτήσεων για τις ΑΠΖ που προβλέπονται στις ενότητες του ΔΠΧΑ 9 όσον αφορά την απομείωση –i) την πρόβλεψη ζημίας σε ποσό ίσο με τις ΑΠΖ δωδεκαμήνου· ii) την αξιολόγηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου· και iii) τη χρήση πρακτικών λύσεων– και που δεν περιέχονται σε άλλα πλαίσια λογιστικής καταγραφής της ΑΠΖ και θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε συνδυασμό με άλλες ενότητες των παρουσιών κατευθυντήριων γραμμών.

4.3.1 Πρόβλεψη ζημίας σε ποσό ίσο με την ΑΠΖ δωδεκαμήνου

86. Σύμφωνα με την παράγραφο 5.5.5 του ΔΠΧΑ 9, «εάν, κατά την ημερομηνία αναφοράς, ο πιστωτικός κίνδυνος ενός χρηματοοικονομικού μέσου δεν έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση, μια οικονομική οντότητα επιμετρά την πρόβλεψη ζημίας για το εν λόγω χρηματοοικονομικό μέσο σε ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δωδεκαμήνου». Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να επιμετρούν την ΑΠΖ για όλα τα ανοίγματα δανεισμού και η μηδενική πρόβλεψη θα πρέπει να είναι σπάνια, διότι οι εκτιμήσεις ΑΠΖ αποτελούν σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων ποσό το οποίο θα πρέπει πάντα να αντανακλά την πιθανότητα εμφάνισης πιστωτικής ζημίας (βλέπε παραγράφους 5.5.17 και 5.5.18 του ΔΠΧΑ 9). Θα μπορούσε ωστόσο να καταγραφεί και μηδενική πρόβλεψη, για παράδειγμα στα πλήρως εξασφαλισμένα δάνεια (μολονότι τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να είναι εξαιρετικά προσεκτικά όταν προβαίνουν σε εκτιμήσεις της αξίας εξασφάλισης, καθώς η αποτίμηση των εξασφαλίσεων κατά την ημερομηνία δημιουργίας ενδέχεται να μεταβληθεί κατά τη διάρκεια ζωής του δανείου).
87. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εφαρμόζουν ενεργητική προσέγγιση ως προς την αξιολόγηση και την επιμέτρηση της ΑΠΖ δωδεκαμήνου, ώστε να είναι εφικτός ο έγκαιρος προσδιορισμός των μεταβολών του πιστωτικού κινδύνου και, επομένως, η έγκαιρη αναγνώριση των εν λόγω μεταβολών στην ΑΠΖ. Σύμφωνα με την Αρχή 6, οι εκτιμήσεις του ποσού και του χρόνου των ΑΠΖ δωδεκαμήνου θα πρέπει να αντανακλούν την κρίση των ανώτερων διοικητικών στελεχών βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας που διαθέτουν και να αποτελούν αμερόληπτη και σταθμισμένη βάσει πιθανοτήτων εκτίμηση ΑΠΖ, λαμβανομένων υπόψη διαφόρων πιθανών αποτελεσμάτων.
88. Στο ΔΠΧΑ 9, το ποσό που ισοδυναμεί με την ΑΠΖ δωδεκαμήνου ορίζεται ως «το μέρος των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια ζωής που αντιπροσωπεύει τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που προκύπτουν από γεγονότα αθέτησης επί ενός χρηματοοικονομικού μέσου τα οποία είναι πιθανά εντός των 12 μηνών μετά την ημερομηνία

αναφοράς»¹⁴. Για τους σκοπούς αυτούς, τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να έχουν υπόψη ότι το ποσό που ισοδυναμεί με την ΑΠΖ δωδεκαμήνου δεν συνίσταται μόνο στις ζημίες που αναμένονται κατά τους επόμενους δώδεκα μήνες, αλλά αντιπροσωπεύει, σύμφωνα με την παράγραφο Β5.5.43 του ΔΠΧΑ 9, και τις αναμενόμενες υστερήσεις των ταμειακών ροών κατά τη διάρκεια ζωής του ανοίγματος δανεισμού ή της ομάδας των ανοιγμάτων δανεισμού, λόγω ζημιολόγων γεγονότων που θα μπορούσαν να σημειωθούν κατά τους επόμενους 12 μήνες. Τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει επίσης να έχουν υπόψη ότι, σύμφωνα με την παράγραφο 5.5.9 του ΔΠΧΑ 9, κατά την αξιολόγηση σχετικά με το αν ένα χρηματοοικονομικό μέσο θα πρέπει να μεταφερθεί στην κατηγορία των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια ζωής, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η μεταβολή του κινδύνου αθέτησης που παρατηρείται καθ' όλη την αναμενόμενη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το ΔΠΧΑ 9 επιτρέπει να χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο αυτής της αξιολόγησης οι μεταβολές του κινδύνου αθέτησης κατά τους επόμενους 12 μήνες· ωστόσο, η προσέγγιση αυτή μπορεί να μην ενδείκνυται πάντα και θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα παραδείγματα που παρατίθενται στην παράγραφο Β.5.5.14 του ΔΠΧΑ 9.

89. Στην παράγραφο Β5.5.37 του ΔΠΧΑ 9 δεν ορίζεται η αθέτηση, αλλά προβλέπεται ότι τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εφαρμόζουν ορισμό της αθέτησης με τρόπο που συνάδει με τον ορισμό που χρησιμοποιείται για τους σκοπούς της εσωτερικής διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου. Η παράγραφος Β5.5.37 του ΔΠΧΑ 9 περιλαμβάνει επίσης μαχητό τεκμήριο ότι πρέπει να θεωρείται ότι υφίσταται αθέτηση το αργότερο 90 ημέρες αφού ένα χρηματοοικονομικό μέσο εμφανίσει καθυστέρηση. Όταν εγκρίνουν ορισμό της αθέτησης για λογιστικούς σκοπούς, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να βασίζονται στον ορισμό που χρησιμοποιείται για κανονιστικούς σκοπούς στο άρθρο 178 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013¹⁵, ο οποίος περιλαμβάνει:

- α) αφενός, ένα ποιοτικό κριτήριο βάσει του οποίου «το ίδρυμα εκτιμά ότι ο πιστούχος δεν είναι πιθανό να εκπληρώσει πλήρως την πιστωτική του υποχρέωση έναντι του ιδρύματος, της μητρικής του επιχείρησης ή μιας από τις θυγατρικές του, εκτός εάν το ίδρυμα προσφύγει σε μέτρα όπως η ρευστοποίηση της εξασφάλισης» (γεγονότα «πιθανής αδυναμίας πληρωμής»)- και
- β) αφετέρου, έναν αντικειμενικό δείκτη, στο πλαίσιο του οποίου «ο πιστούχος είναι σε καθυστέρηση πληρωμών άνω των 90 ημερών σε οποιαδήποτε σημαντική πιστωτική υποχρέωση έναντι του ιδρύματος, της μητρικής του επιχείρησης ή των θυγατρικών του», και ο οποίος ισοδυναμεί με το μαχητό τεκμήριο της παραγράφου Β5.5.37 του ΔΠΧΑ 9.

90. Σύμφωνα με το άρθρο 178 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013, ένας πιστούχος θεωρείται ότι είναι σε «αθέτηση» σε περίπτωση εκπλήρωσης είτε ενός είτε και

¹⁴ Βλέπε ΔΠΧΑ 9, προσάρτημα Α, Καθορισμένοι όροι.

¹⁵ Η ΕΑΤ έχει δημοσιεύει σχέδιο κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την εφαρμογή του ορισμού της αθέτησης σύμφωνα με το άρθρο 178 του κανονισμού αριθ. 575/2013.

των δύο κριτηρίων της παραγράφου 4 στοιχείο α) και της παραγράφου 4 στοιχείο β). Στο πλαίσιο αυτό, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να προσδιορίζουν κατάσταση αθέτησης, σύμφωνα με το κριτήριο της «πιθανής αδυναμίας πληρωμής», πριν το άνοιγμα εκπληρώσει το κριτήριο της καθυστέρησης των 90 ημερών. Σύμφωνα με την προσέγγιση που ακολουθείται για κανονιστικούς σκοπούς, ο κατάλογος των στοιχείων που προβλέπονται στο άρθρο 178 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 ως ενδείξεις αδυναμίας πληρωμής θα πρέπει να εφαρμόζεται κατά τέτοιον τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ο έγκαιρος εντοπισμός γεγονότων «πιθανής αδυναμίας πληρωμής» και να προλαμβάνονται επακόλουθες υστερήσεις των ταμειακών ροών. Όσον αφορά το κριτήριο της παραγράφου 4 στοιχείο β), μολονότι οι αρμόδιες αρχές δύνανται να αντικαταστήσουν την προθεσμία των 90 ημερών με προθεσμία που μπορεί να φτάσει μέχρι και τις 180 ημέρες για διαφορετικά προϊόντα, ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες [βλέπε άρθρο 178 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013], και τούτο για κανονιστικούς σκοπούς σε περίπτωση υποχρεώσεων λιανικής τραπεζικής και οικονομικών οντοτήτων του δημόσιου τομέα, η δυνατότητα αυτή δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως εξαίρεση από την εφαρμογή του μαχητού τεκμηρίου των 90 ημερών της παραγράφου Β5.5.37 του ΔΠΧΑ 9, όσον αφορά τα συγκεκριμένα ανοίγματα.

91. Κατά την εκτίμηση του ποσού που ισοδυναμεί με την ΑΠΖ δωδεκαμήνου, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εξετάζουν τις λογικές και βάσιμες πληροφορίες –όπως αναφέρεται στους ορισμούς και στην Αρχή 6 των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών– που επηρεάζουν τον πιστωτικό κίνδυνο, ιδίως δε τις προορατικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να αξιοποιούν την κρίση που διαθέτουν βάσει της πιστοδοτικής τους εμπειρίας προκειμένου να εξετάζουν τόσο τις ποιοτικές όσο και τις ποσοτικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάζουν την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος. Το ΔΠΧΑ 9 προβλέπει ότι μια οικονομική οντότητα δεν απαιτείται να πραγματοποιεί εξαντλητική έρευνα για πληροφορίες κατά την επιμέτρηση ποσού ίσου με την ΑΠΖ δωδεκάμηνου. Ωστόσο, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να ενσωματώνουν ανελλιπώς πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάζουν την εκτίμηση της ΑΠΖ και δεν θα πρέπει να αποκλείουν ή να παραβλέπουν συναφείς πληροφορίες που είναι ευλόγως διαθέσιμες.
92. Όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα δημιουργεί ανοίγματα υψηλού πιστωτικού κινδύνου (που στο πλαίσιο της παρούσας παραγράφου δεν θα πρέπει να νοούνται ως αντίθετα των ανοιγμάτων «χαμηλού πιστωτικού κινδύνου», όπως περιγράφονται στην παράγραφο 5.5.10 του ΔΠΧΑ 9) και οι προβλέψεις τους επιμετρώνται αρχικά σε ΑΠΖ δωδεκάμηνου, το πιστωτικό ίδρυμα θα πρέπει να παρακολουθεί επισταμένως τα εν λόγω ανοίγματα και το ενδεχόμενο σημαντικής αύξησης του πιστωτικού τους κινδύνου, διασφαλίζοντας την έγκαιρη μεταφορά του ανοίγματος στην κατηγορία της επιμέτρησης ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια ζωής, διότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι τα ανοίγματα υψηλού κινδύνου είναι πιθανό να παρουσιάσουν μεγαλύτερη μεταβλητότητα και να καταγράψουν ταχύτερη αύξηση στο επίπεδο του πιστωτικού κινδύνου.

93. Ακόμη και αν η αύξηση του πιστωτικού κινδύνου δεν κρίνεται σημαντική, ένα πιστωτικό ίδρυμα θα πρέπει να προσαρμόζει την εκτίμησή του για την ΑΠΖ δωδεκάμηνου ώστε να αντανakλά τις μεταβολές που έχουν επέλθει στον πιστωτικό κίνδυνο. Οι εν λόγω προσαρμογές θα πρέπει να πραγματοποιούνται πριν από τη μεταφορά των ανοιγμάτων, είτε σε μεμονωμένη είτε σε συλλογική βάση, στην κατηγορία της επιμέτρησης ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια ζωής, λαμβανομένης επίσης υπόψη οποιασδήποτε μεταβολής του πιστωτικού κινδύνου που έχει συμβεί.
94. Όταν διενεργείται συλλογική αξιολόγηση, τα ανοίγματα αυτής της ομάδας θα πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στην Αρχή 3 των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών. Ειδικότερα, όταν το πιστωτικό ίδρυμα έχει στη διάθεσή του πληροφορίες που υποδεικνύουν ότι απαιτείται περαιτέρω ή διαφορετική κατηγοριοποίηση στο πλαίσιο μιας ομάδας ανοιγμάτων δανεισμού, η ομάδα θα πρέπει να υποδιαιρείται σε υποομάδες και η επιμέτρηση του ποσού που ισοδυναμεί με την ΑΠΖ δωδεκάμηνου θα πρέπει να επικαιροποιείται χωριστά για κάθε υποομάδα ή, αν πρόκειται για μεταβατικές περιστάσεις, θα πρέπει να εφαρμόζεται προσωρινή προσαρμογή (βλέπε Αρχή 3 των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών και τις αναλυτικές απαιτήσεις της όσον αφορά τη χρήση προσωρινών προσαρμογών). Όταν διατίθενται πληροφορίες που υποδεικνύουν σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου συγκεκριμένης υποομάδας, τότε θα πρέπει να αναγνωρίζεται για την εν λόγω υποομάδα η ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια ζωής.
95. Η ομαδοποίηση των ανοιγμάτων δανεισμού δεν θα πρέπει να επισκιάζει τον έγκαιρο εντοπισμό σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου (βλέπε επίσης Αρχές 3 και 4 των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά τις πρόσθετες απαιτήσεις σχετικά με την ομαδοποίηση και τις συλλογικές αξιολογήσεις της ΑΠΖ).

4.3.2 Αξιολόγηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου

96. Το ΔΠΧΑ 9, παράγραφος 5.5.4 ορίζει ότι «στόχος των απαιτήσεων απομείωσης είναι να αναγνωριστούν οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής για όλα τα χρηματοοικονομικά μέσα για τα οποία έχουν υπάρξει σημαντικές αυξήσεις στον πιστωτικό κίνδυνο από την αρχική αναγνώριση— είτε η αξιολόγηση γίνεται σε ατομική είτε σε συλλογική βάση— λαμβάνοντας υπόψη όλες τις λογικές και βάσιμες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που αφορούν το μέλλον».
97. Σύμφωνα με το σκεπτικό της συγκεκριμένης προσέγγισης, κατά την αποτίμηση της πίστωσης τη δεδομένη στιγμή συνεκτιμάται η φερεγγυότητα του αντισυμβαλλομένου, και συνεπώς η προβλεπόμενη ΑΠΖ, ως είχε κατά την αρχική αναγνώριση. Επομένως, η αύξηση του πιστωτικού κινδύνου μετά τη δημιουργία ενδέχεται να μην αντισταθμίζεται πλήρως από το επιτόκιο που χρεώνεται και, ως εκ τούτου, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εξετάζουν

προσεκτικά αν υπήρξε σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου¹⁶. Αν όντως αυξάνεται ο εν λόγω κίνδυνος, τα ανοίγματα δανεισμού πρέπει να υπόκεινται σε επιμέτρηση της ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής.

98. Για να εξετάζουν αν ένα άνοιγμα έχει υποστεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου και να προβαίνουν στην επιμέτρηση της απαιτούμενης ΑΠΖ δωδεκαμήνου και της ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να έχουν θεσπίσει ένα πλαίσιο χρηστής διακυβέρνησης, συστημάτων και ελέγχων σύμφωνα με τις αρχές που προσδιορίζονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές. Σε περίπτωση που δεν το έχουν πράξει ακόμη, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να θέσουν σε εφαρμογή συστήματα τα οποία διαθέτουν τη δυνατότητα διαχείρισης και συστηματικής αξιολόγησης των μεγάλων όγκων πληροφοριών που απαιτούνται ώστε να είναι δυνατόν να διαμορφωθεί κρίση σχετικά με το κατά πόσον συγκεκριμένα ανοίγματα δανεισμού ή ομάδες ανοιγμάτων δανεισμού παρουσιάζουν σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου και, σε αυτή την περίπτωση, να επιμετρώνται η ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής. Οι μητρικές εταιρείες και οι θυγατρικές που υπόκεινται στην οδηγία 2013/36/ΕΕ οφείλουν να μεριμνούν για τη συνεπή εφαρμογή της εν λόγω προσέγγισης σε ολόκληρο τον όμιλο. Προς τούτο απαιτείται, ειδικότερα, η θέσπιση διαδικασιών για την εξασφάλιση ελέγχου και έγκρισης των προβλέψεων των οικονομικών συνθηκών σε διαφορετικές δικαιοδοσίες από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη ενός πιστωτικού ιδρύματος, καθώς και της συνεπούς εφαρμογής της διαδικασίας, των ελέγχων και των οικονομικών παραδοχών σχετικά με την κατάρτιση των προβλέψεων και τη σύνδεσή τους με την αναμενόμενη πιστωτική ζημία σε ολόκληρο τον όμιλο. Η ανάγκη συνέπειας δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται ως απαίτηση η εν λόγω πρακτική να είναι πανομοιότυπη σε ολόκληρο τον όμιλο. Αντιθέτως, εντός ενός συνεπούς πλαισίου ενδέχεται να υπάρχουν διαφορές μεταξύ των δικαιοδοσιών και των προϊόντων, ανάλογα, για παράδειγμα, με τη διαθεσιμότητα των δεδομένων. Οι διαφορές αυτές θα πρέπει να τεκμηριώνονται και να αιτιολογούνται επαρκώς.
99. Οι διαδικασίες που έχουν θέσει σε εφαρμογή τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να τους επιτρέπουν να αποφασίζουν, εγκαίρως και σε ολιστική βάση, αν υπήρξε σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση ενός ανοίγματος δανεισμού, ούτως ώστε ένα μεμονωμένο άνοιγμα, ή μια ομάδα ανοιγμάτων με παρεμφερή χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, να μεταφέρεται στην επιμέτρηση της ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής αμέσως μόλις αυξηθεί σημαντικά ένας πιστωτικός κίνδυνος, σύμφωνα με τις λογιστικές απαιτήσεις απομείωσης του ΔΠΧΑ 9.
100. Όπως επισημαίνεται στην παράγραφο Β5.5.17 του ΔΠΧΑ 9 σχετικά με την αξιολόγηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση, οι πληροφορίες που θα πρέπει να εξετάζονται για τη λήψη της ανωτέρω απόφασης καλύπτουν ευρύ φάσμα. Σε γενικές γραμμές, θα περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τις

¹⁶ Το ΔΠΧΑ 9 επιβάλλει στις οικονομικές οντότητες την υποχρέωση να συνεκτιμούν ευρύ φάσμα παραγόντων κατά την αξιολόγηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου, και στους παράγοντες αυτούς μπορεί να συγκαταλέγεται και η αποτίμηση.

μακροοικονομικές συνθήκες, αλλά και τον οικονομικό τομέα και τη γεωγραφική περιφέρεια που αφορούν έναν συγκεκριμένο δανειολήπτη ή μια ομάδα δανειοληπτών με κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, πέραν των ειδικών για κάθε δανειολήπτη στρατηγικών, επιχειρησιακών και άλλων χαρακτηριστικών. Χαρακτηριστικό στοιχείο καίριας σημασίας είναι η απαιτούμενη συνεκτίμηση όλων των λογικών και βάσιμων πληροφοριών που αφορούν το μέλλον και είναι διαθέσιμες χωρίς αδικαιολόγητο κόστος και προσπάθεια (βλέπε επίσης παράγραφο 131 των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με το σύνολο των πληροφοριών που πρέπει να χρησιμοποιούνται), πέραν των πληροφοριών σχετικά με τις τρέχουσες συνθήκες και τα ιστορικά δεδομένα.

101. Για να αναγνωρίζουν εγκαίρως τις προβλέψεις, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν:

- α) να συγκεντρώνουν δεδομένα και μελλοντικές προβλέψεις για τους βασικούς παράγοντες πιστωτικού κινδύνου στα οικεία ανοίγματα δανεισμού και χαρτοφυλάκια και
- β) να είναι σε θέση να προσδιορίζουν ποσοτικώς τον πιστωτικό κίνδυνο σε καθένα από τα οικεία ανοίγματα δανεισμού ή χαρτοφυλάκια βάσει των εν λόγω δεδομένων και προβλέψεων.

102. Το ΔΠΧΑ 9, παράγραφος B5.5.2, ορίζει ότι οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής συνήθως αναμένεται να αναγνωρίζονται προτού ένα χρηματοοικονομικό μέσο καταστεί σε καθυστέρηση και ότι «συνήθως, ο πιστωτικός κίνδυνος αυξάνεται σημαντικά προτού ένα χρηματοοικονομικό μέσο καταστεί σε καθυστέρηση ή όταν παρατηρούνται άλλοι παράγοντες καθυστέρησης σε επίπεδο δανειολήπτη (για παράδειγμα, τροποποίηση ή αναδιάρθρωση)». Κατά συνέπεια, στις αναλύσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι, πολύ συχνά, οι καθοριστικοί παράγοντες των πιστωτικών ζημιών αρχίζουν να επιδεινώνονται σημαντικό χρονικό διάστημα (μήνες ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, έτη) πριν από την εμφάνιση αντικειμενικών ενδείξεων καθυστέρησης στα ανοίγματα δανεισμού που επηρεάζονται. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να γνωρίζουν ότι τα δεδομένα σχετικά με καθυστερήσεις είναι κατά γενικό κανόνα στοιχεία του παρελθόντος και ότι σπανίως είναι κατάλληλα, από μόνα τους για την εφαρμογή μιας προσέγγισης ΑΠΖ. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο των χαρτοφυλακίων λιανικής, δυσμενείς εξελίξεις στους μακροοικονομικούς παράγοντες και στα χαρακτηριστικά του δανειολήπτη οδηγούν συνήθως σε αύξηση του επιπέδου πιστωτικού κινδύνου πολύ πριν η κατάσταση αυτή εκδηλωθεί σε πληροφορίες σχετικά με καθυστερήσεις, όπως η καθυστέρηση καταβολών.

103. Κατά συνέπεια, για να εκπληρώσουν τον στόχο του ΔΠΧΑ 9 με αξιόπιστο τρόπο, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει επίσης να εξετάζουν τους συσχετισμούς μεταξύ των μακροοικονομικών παραγόντων και των χαρακτηριστικών του δανειολήπτη στο επίπεδο του πιστωτικού κινδύνου ενός χαρτοφυλακίου, κάνοντας χρήση λογικών και βάσιμων πληροφοριών. Προς τον σκοπό αυτό, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να ξεκινούν με λεπτομερή ανάλυση του ιστορικού και των τρεχουσών τάσεων, η οποία επιτρέπει να

προσδιοριστούν οι σημαντικότεροι παράγοντες πιστωτικού κινδύνου. Η κρίση βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας θα πρέπει να διευκολύνει την ενσωμάτωση των τρεχουσών και των προβλεπόμενων συνθηκών που είναι πιθανό να επηρεάσουν τους εν λόγω παράγοντες κινδύνου, τις προβλεπόμενες υστερήσεις των ταμειακών ροών και, επομένως, τις αναμενόμενες ζημίες.

104. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να διενεργούν αναλύσεις αυτού του είδους όχι μόνο στο πλαίσιο των χαρτοφυλακίων μεμονωμένων μικρών πιστώσεων, όπως τα ανοίγματα πιστωτικών καρτών, αλλά και για μεγάλα ανοίγματα δανεισμού μεμονωμένης διαχείρισης. Για παράδειγμα, σε περιπτώσεις μεγάλων δανείων εμπορικών ακινήτων, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη σημαντική ευαισθησία που χαρακτηρίζει την αγορά εμπορικών ακινήτων πολλών δικαιοδοσιών στο γενικό μακροοικονομικό περιβάλλον, ενώ θα πρέπει επίσης να εξετάζουν το ενδεχόμενο χρήσης πληροφοριών όπως τα ποσοστά επιτοκίων ή τα ποσοστά κενών ακινήτων προκειμένου να καθορίσουν αν υπήρξε σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου.
105. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να έχουν σαφή πολιτική, η οποία περιλαμβάνει άρτια σχεδιασμένα κριτήρια ως προς το τι συνιστά «σημαντική» αύξηση του πιστωτικού κινδύνου για διαφορετικά είδη ανοιγμάτων δανεισμού. Τα εν λόγω κριτήρια και οι λόγοι για τους οποίους αυτές οι προσεγγίσεις θεωρούνται κατάλληλες θα πρέπει να γνωστοποιούνται σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 7 *Χρηματοοικονομικά μέσα: Γνωστοποιήσεις*, παράγραφος 35ΣΤ. Το ΔΠΧΑ 9, παράγραφος 5.5.9, επιβάλλει την απαίτηση σύμφωνα με την οποία, κατά την αξιολόγηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου, «η οικονομική οντότητα χρησιμοποιεί τη μεταβολή του κινδύνου αθέτησης που παρατηρείται καθ' όλη την αναμενόμενη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου αντί της μεταβολής στο ποσό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών». Για τους σκοπούς αυτούς, τα ιδρύματα θα πρέπει να διενεργούν την αξιολόγηση αυτή σε επίπεδο του κινδύνου αθέτησης και όχι της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας (δηλαδή πριν από την εξέταση της επίδρασης των παραγόντων μείωσης του πιστωτικού κινδύνου, όπως εξασφαλίσεις ή εγγυήσεις).
106. Κατά την ανάπτυξη της προσέγγισής τους για τον καθορισμό σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εξετάζουν καθεμία από τις 16 κατηγορίες δεικτών που περιέχονται στο ΔΠΧΑ 9 (στον βαθμό που αφορούν το υπό αξιολόγηση χρηματοοικονομικό μέτρο), όπως καθορίζονται στις παραγράφους B5.5.17 στοιχεία α)-ιστ) και, επιπλέον, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εξετάζουν αν υπάρχουν περαιτέρω πληροφορίες που πρέπει να ληφθούν υπόψη. Οι εν λόγω δείκτες (τόσο στο ΔΠΧΑ 9 όσο και στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές) δεν θα πρέπει να εκλαμβάνονται ως «κατάλογος σημείων ελέγχου». Ορισμένοι μπορεί να είναι σημαντικότεροι από κάποιους άλλους για την αξιολόγηση του κατά πόσον ένα συγκεκριμένο είδος ανοίγματος δανεισμού παρουσιάζει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου. Παράλληλα, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να λαμβάνουν ιδιαίτερη μέριμνα ώστε να αποφεύγουν τον κίνδυνο μη έγκαιρης αναγνώρισης σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, όταν μάλιστα υπάρχει. Ειδικότερα, τα πιστωτικά ιδρύματα δεν θα πρέπει να περιορίζουν τις σημαντικές αυξήσεις

του πιστωτικού κινδύνου σε περιπτώσεις στις οποίες ένα χρηματοοικονομικό μέσο αναμένεται να καταστεί απομειωμένης πιστωτικής αξίας (δηλαδή στο τρίτο στάδιο των απαιτήσεων απομείωσης του ΔΠΧΑ 9). Απεναντίας, οι οφειλέτες ενδέχεται να παρουσιάζουν σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου χωρίς να υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία ότι τα σχετικά ανοίγματα δανεισμού είναι πολύ πιθανό να καταστούν απομειωμένης πιστωτικής αξίας. Το γεγονός ότι ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά δεν σημαίνει απαραίτητως ότι αναμένεται ευλόγως και αθέτηση, αλλά απλώς και μόνο ότι είναι πιθανότερο να προκύψει γεγονός αθέτησης σε σύγκριση με τις πιθανότητες που υπήρχαν την αρχική αναγνώριση. Το σημείο αυτό υπογραμμίζεται από τη συμμετρία του μοντέλου του ΔΠΧΑ 9: τα ανοίγματα δανεισμού είναι δυνατόν να μεταφερθούν στην ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής αλλά σε μεταγενέστερο στάδιο να επιστρέψουν στην ΑΠΖ δωδεκαμήνου εάν δεν πληρούνται πλέον το κατώτατο όριο σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου.

107. Κατά την αξιολόγηση σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εξετάζουν ιδίως τον ακόλουθο μη εξαντλητικό κατάλογο δεικτών:

- α) απόφαση των ανώτερων διοικητικών στελεχών του πιστωτικού ιδρύματος σύμφωνα με την οποία, σε περίπτωση νέας δημιουργίας υφιστάμενου ανοίγματος δανεισμού κατά την ημερομηνία αναφοράς, το στοιχείο της τιμής του ανοίγματος δανεισμού που αντανακλά τον πιστωτικό κίνδυνο του ανοίγματος θα είναι σημαντικά υψηλότερο από ό,τι ήταν πράγματι κατά τη δημιουργία του, λόγω αύξησης του πιστωτικού κινδύνου του συγκεκριμένου δανειολήπτη ή της κατηγορίας δανειοληπτών μετά τη δημιουργία του·
 - β) απόφαση των ανώτερων διοικητικών στελεχών του πιστωτικού ιδρύματος να ενισχυθούν οι εξασφαλίσεις και/ή απαιτήσεις ρητρών για νέα ανοίγματα δανεισμού που είναι παρόμοια με τα ανοίγματα δανεισμού που έχουν ήδη δημιουργηθεί, λόγω μεταβολών του πιστωτικού κινδύνου των εν λόγω ανοιγμάτων μετά την αρχική αναγνώριση·
 - γ) υποβάθμιση ενός δανειολήπτη από αναγνωρισμένο οργανισμό αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας ή στο πλαίσιο του εσωτερικού συστήματος πιστοληπτικής διαβάθμισης ενός πιστωτικού ιδρύματος·
 - δ) για εξυπηρετούμενα ανοίγματα δανεισμού που υπόκεινται σε παρακολούθηση και έλεγχο σε μεμονωμένη βάση, συνοπτική παρουσίαση εσωτερικής πιστοληπτικής αξιολόγησης/δείκτης πιστωτικής ποιότητας που παρουσιάζει ασθενέστερη εικόνα από ό,τι κατά την αρχική αναγνώριση·
 - ε) επιδείνωση των σχετικών καθοριστικών παραγόντων πιστωτικού κινδύνου (π.χ. μελλοντικές ταμειακές ροές) για μεμονωμένο οφειλέτη (ή ομάδα οφειλετών)· και
- στ) αναμενόμενη τροποποίηση λόγω οικονομικών δυσχερειών, συμπεριλαμβανομένων των δυσχερειών που χαρακτηρίζονται ως ανοχή σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/227.

Μολονότι η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 θα πρέπει να αντανακλά, όπου είναι δυνατόν, τις πρακτικές διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου, σε ορισμένες περιπτώσεις αυτό δεν

ενδείκνυται. Εάν, για παράδειγμα, ένα πιστωτικό ίδρυμα διαχειρίζεται την πλειονότητα των ανοιγμάτων δανεισμού κατά τον ίδιο τρόπο, ανεξαρτήτως του πιστωτικού κινδύνου –με εξαίρεση μόνον ιδιαιτέρως ισχυρών ή ασθενών πιστώσεων–, ο τρόπος διαχείρισης ενός ανοίγματος δανεισμού δεν αποτελεί πιθανότατα αξιόπιστο δείκτη προκειμένου να καθορισθεί αν υπήρξε σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου.

108. Όταν τα πιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν κατά πόσον υπήρξε σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου για ένα άνοιγμα δανεισμού, οφείλουν να λαμβάνουν επίσης υπόψη τους παράγοντες που παρατίθενται κατωτέρω και αφορούν το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται ένα πιστωτικό ίδρυμα ή ο δανειολήπτης:

- α) επιδείνωση των μακροοικονομικών προοπτικών που αφορούν έναν συγκεκριμένο δανειολήπτη ή μια ομάδα δανειοληπτών. Οι μακροοικονομικές εκτιμήσεις θα πρέπει να είναι επαρκώς εμπειριστατωμένες ώστε να περιλαμβάνουν παράγοντες που αφορούν κρατικούς και εταιρικούς δανειολήπτες, νοικοκυριά και άλλες κατηγορίες δανειοληπτών. Επιπλέον, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τυχόν συναφείς περιφερειακές διαφορές ως προς τις οικονομικές επιδόσεις εντός μιας δικαιοδοσίας¹⁷ και
- β) επιδείνωση των προοπτικών για τον τομέα ή για τους κλάδους στους οποίους δραστηριοποιείται ο δανειολήπτης.

109. Ο ακριβής προσδιορισμός των παραγόντων πιστωτικού κινδύνου, καθώς και η αξιόπιστη απόδειξη των συσχετισμών μεταξύ των εν λόγω παραγόντων και του επιπέδου πιστωτικού κινδύνου, θα πρέπει να θεωρούνται καίριας σημασίας, δεδομένου ότι μια φαινομενικά μικρή μεταβολή ενός ποιοτικού χαρακτηριστικού δανείου μπορεί να αποτελεί δυνητικά πρόδρομο δείκτη μεγάλης αύξησης του κινδύνου αθέτησης. Επιπλέον, σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9, παράγραφος 5.5.9, η σημασία μιας μεταβολής του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση εξαρτάται από τον κίνδυνο αθέτησης ως είχε κατά την αρχική αναγνώριση. Εν προκειμένω, όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα χρησιμοποιεί μεταβολές της πιθανότητας αθέτησης ως μέσο προσδιορισμού μεταβολών του κινδύνου αθέτησης, θα πρέπει να συνεκτιμά τη σημασία μιας δεδομένης μεταβολής της πιθανότητας αθέτησης, η οποία εκφράζεται κατ' αναλογία (ή ως ποσοστό διακύμανσης) της πιθανότητας αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση (δηλαδή ως λόγος μιας μεταβολής της πιθανότητας αθέτησης προς την πιθανότητα αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση), λαμβάνοντας επίσης υπόψη την παράγραφο B5.5.11 του ΔΠΧΑ 9. Ωστόσο, θα πρέπει να λαμβάνεται εξίσου υπόψη το εύρος της μεταβολής της πιθανότητας αθέτησης αυτής καθαυτής (δηλαδή η πιθανότητα αθέτησης κατά την ημερομηνία επιμέτρησης αφαιρουμένης της πιθανότητας αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση).

110. Τα πιστωτικά ιδρύματα δεν θα πρέπει να περιορίζουν την εξέτασή τους μόνο στον αριθμό των «βαθμίδων» που συνεπάγεται η πιθανή υποβάθμιση της αξιολόγησης

¹⁷ Βλέπε Αρχή 6 των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την εξέταση προορατικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων.

πιστοληπτικής ικανότητας, διότι η μεταβολή της πιθανότητας αθέτησης για μια μεταβολή κατά μία βαθμίδα μπορεί να μην είναι γραμμική (για παράδειγμα, η πιθανότητα αθέτησης ενός ανοίγματος διαβάθμισης BB σε χρονικό ορίζοντα πενταετίας είναι περίπου τριπλάσια από ό,τι για ένα άνοιγμα διαβάθμισης BBB, βάσει των τρεχόντων δεδομένων και των αναλύσεων που ισχύουν τη δεδομένη χρονική στιγμή σε ορισμένες δικαιοδοσίες). Επιπροσθέτως, δεδομένου ότι η σημασία της μεταβολής κατά μία βαθμίδα εξαρτάται από τον βαθμό ανάλυσης του συστήματος αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας μιας τράπεζας –και, επομένως, από το «εύρος» κάθε βαθμίδας–, είναι σκόπιμο να ορίζεται κατάλληλη αρχική κατηγοριοποίηση, ώστε να διασφαλίζεται ότι μια σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου για μεμονωμένο άνοιγμα δανεισμού ή για ομάδα ανοιγμάτων δανεισμού δεν επισκιάζεται εντός συγκεκριμένης κατηγορίας. Ως προς το σημείο αυτό, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα συστήματα διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου περιλαμβάνουν επαρκή αριθμό βαθμίδων ώστε να γίνεται ορθή διάκριση του πιστωτικού κινδύνου. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει επίσης να έχουν επίγνωση του γεγονότος ότι σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου ενδέχεται να προκύψει πριν από μεταβολή κατά μία πιστοληπτική βαθμίδα.

111. Τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη ότι σε ορισμένες περιστάσεις, η δυσμενής μεταβολή των παραγόντων που αναφέρονται στις παραγράφους 107 και 108 ανωτέρω ενδέχεται να μην υποδεικνύει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου. Για παράδειγμα, ενδέχεται η πιθανότητα αθέτησης ενός ανοίγματος δανεισμού διαβάθμισης AA να είναι μικρή, αλλά όχι πολύ μεγαλύτερη από ένα άνοιγμα διαβάθμισης AAA. Ωστόσο, ο αριθμός των ανοιγμάτων δανεισμού που παρουσιάζουν τόσο χαμηλό φαινομενικά πιστωτικό κίνδυνο είναι εξαιρετικά περιορισμένος και, όπως επισημαίνεται στην παράγραφο 110, η ευαισθησία της πιθανότητας αθέτησης στις βαθμίδες αξιολόγησης ενδέχεται να αυξάνεται σημαντικά με τη μείωση της ποιότητας διαβάθμισης.
112. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει επίσης να γνωρίζουν ότι ενδέχεται να υπάρχουν περιστάσεις στις οποίες ορισμένοι παράγοντες μπορεί να μετατοπίζονται προς δυσμενή κατεύθυνση, αλλά είναι δυνατόν να αντισταθμίζονται από βελτιώσεις άλλων παραγόντων (βλέπε οδηγίες εφαρμογής ΔΠΧΑ 9, παράδειγμα 2). Ωστόσο, επειδή ακριβώς είναι σημαντικό να εξακριβώνεται αν έχει υπάρξει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να θεσπίζουν διαδικασίες διακυβέρνησης και ελέγχου που θα τους επιτρέπουν να επικυρώνουν αξιόπιστα συμπεράσματα για την αντιστάθμιση των παραγόντων που ενδέχεται να έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στον πιστωτικό κίνδυνο από παράγοντες που ενδέχεται να έχουν ευνοϊκές επιπτώσεις.
113. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εξετάζουν ενδελεχώς και να δίδουν τη μέγιστη βαρύτητα στις αποφάσεις διακριτικής ευχέρειας που λαμβάνονται από το διοικητικό όργανο ή τα ανώτερα διοικητικά στελέχη ενός πιστωτικού ιδρύματος και υποδεικνύουν μεταβολή του πιστωτικού κινδύνου. Για παράδειγμα, εάν λόγω ανησυχιών σχετικά με τον πιστωτικό κίνδυνο, λαμβάνεται απόφαση για την εντατικότερη παρακολούθηση ενός δανειολήπτη ή μιας ομάδας δανειοληπτών, θα ήταν μάλλον απίθανο να ληφθεί αντίστοιχο μέτρο από το

όργανο λήψης αποφάσεων εάν η αύξηση του πιστωτικού κινδύνου δεν είχε γίνει αντιληπτή ως σημαντική.

114. Όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα κρίνει ότι υπήρξε σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου για ορισμένα, αλλά όχι για όλα συνολικά, τα ανοίγματα δανεισμού του σε συγκεκριμένο αντισυμβαλλόμενο –για παράδειγμα, λόγω διαφορών ως προς τον χρόνο δανειοδότησης– θα πρέπει να διασφαλίζεται ο προσδιορισμός όλων των ανοιγμάτων δανεισμού για τα οποία υπήρξε σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου.
115. Όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα διενεργεί την αξιολόγηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου σε συλλογική βάση (π.χ. λιανική), θα πρέπει να ελέγχονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα οι ορισμοί των χαρτοφυλακίων ώστε να διασφαλίζεται ότι τα ανοίγματα δανεισμού που περιέχουν εξακολουθούν να παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά κινδύνου ως προς τον τρόπο μεταβολής τους έναντι των παραγόντων πιστωτικού κινδύνου. Η αλλαγή των οικονομικών συνθηκών ενδέχεται να απαιτεί εκ νέου ομαδοποίηση.
116. Σύμφωνα με την παράγραφο B5.5.1 του ΔΠΧΑ 9 σχετικά με την αξιολόγηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση σε συλλογική βάση, σε περιπτώσεις στις οποίες είναι προφανές ότι, εντός μιας ομάδας ανοιγμάτων δανεισμού, ορισμένα ανοίγματα δανεισμού έχουν υποστεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να μεταφέρουν ένα υποσύνολο ή ποσοστό της ομάδας ανοιγμάτων δανεισμού στην επιμέτρηση της ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, παρότι η τιμή αυτή δεν μπορεί να προσδιοριστεί με βάση μεμονωμένα ανοίγματα δανεισμού (βλέπε ΔΠΧΑ 9, ενδεικτικό παράδειγμα 5).
117. Κατ' εφαρμογή της παραγράφου B5.5.6 του ΔΠΧΑ 9 και της παραγράφου IE39 των οδηγιών εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9, εάν δεν είναι δυνατόν να εντοπιστεί βάσει κοινών χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου συγκεκριμένη υποομάδα ανοιγμάτων δανεισμού για τα οποία έχει αυξηθεί σημαντικά ο πιστωτικός κίνδυνος, ένα κατάλληλο ποσοστό της συνολικής ομάδας θα πρέπει να υπόκειται σε μέτρηση της ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής.
118. Ο όρος «σημαντικός» δεν θα πρέπει να εξομοιώνεται με τη στατιστική σημαντικότητα, με άλλα λόγια η προσέγγιση της αξιολόγησης δεν θα πρέπει να βασίζεται αποκλειστικά και μόνο σε ποσοτική ανάλυση. Για χαρτοφυλάκια τα οποία περιέχουν μεγάλο αριθμό μεμονωμένων μικρών πιστώσεων και παρουσιάζουν ένα πλούσιο σύνολο σχετικών ιστορικών δεδομένων, μπορεί να είναι δυνατόν να προσδιοριστούν «σημαντικές» αυξήσεις του πιστωτικού κινδύνου, μεταξύ άλλων με τη χρήση στατιστικών τεχνικών. Ωστόσο, αυτό ενδέχεται να μην είναι εφικτό για άλλα ανοίγματα δανεισμού.
119. Ο όρος «σημαντικός» δεν θα πρέπει επίσης να κρίνεται με βάση την έκταση των επιπτώσεων στις κύριες αναφορές οικονομικής κατάστασης ενός πιστωτικού ιδρύματος. Θα πρέπει να πραγματοποιείται προσδιορισμός και γνωστοποίηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου, ακόμη και σε περίπτωση που ένας πιστωτικός κίνδυνος που

καθορίζεται σε επίπεδο πιθανότητας αθέτησης δεν αναμένεται να επηρεάσει την πρόβλεψη που έχει γίνει –για παράδειγμα, επειδή το άνοιγμα είναι απολύτως εξασφαλισμένο–, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στα πιστωτικά ιδρύματα να προσδιορίζουν και να γνωστοποιούν τις εν λόγω αυξήσεις που είναι πιθανότατα σημαντικές για τους χρήστες που επιδιώκουν να κατανοήσουν τις τάσεις του εγγενούς πιστωτικού κινδύνου των ανοιγμάτων δανεισμού ενός πιστωτικού ιδρύματος.

120. Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9, παράγραφος 5.5.9, η αξιολόγηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου βασίζεται στη σύγκριση του πιστωτικού κινδύνου που παρουσιάζουν τα ανοίγματα κατά την ημερομηνία αναφοράς με τον αντίστοιχο πιστωτικό κίνδυνο κατά την ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης. Στο ΔΠΧΑ 9, παράγραφος ΒΓ5.161, και ενδεικτικό παράδειγμα 6, παρουσιάζεται παράδειγμα της εφαρμογής της συγκεκριμένης αρχής στο Πρότυπο, και όχι εξαίρεση από την εν λόγω αρχή. Από το παράδειγμα αυτό προκύπτει ότι τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να καθορίζουν ανώτατο πιστωτικό κίνδυνο για συγκεκριμένα χαρτοφυλάκια κατά την αρχική αναγνώριση που θα μπορούσαν να συνεπάγονται τη μεταφορά του αντίστοιχου χαρτοφυλακίου στην επιμέτρηση της ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, όταν ο πιστωτικός κίνδυνος αυξάνεται σε επίπεδο που υπερβαίνει το εν λόγω ανώτατο επίπεδο. Η απλούστευση αυτή έχει εφαρμογή μόνο σε περίπτωση που τα ανοίγματα κατηγοριοποιούνται σύμφωνα με επαρκή βαθμό ανάλυσης ώστε ένα πιστωτικό ίδρυμα να είναι σε θέση να αποδείξει ότι η εν λόγω ανάλυση συνάδει με τις αρχές του ΔΠΧΑ 9. Συγκεκριμένα, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξουν ότι δεν είχε παρατηρηθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου για στοιχεία του χαρτοφυλακίου πριν επιτευχθεί η ανώτατη πιστοληπτική βαθμίδα.
121. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να ελέγχουν αυστηρά την ποιότητα της προσέγγισής τους όσον αφορά την αξιολόγηση σχετικά με το κατά πόσον έχει αυξηθεί σημαντικά ο πιστωτικός κίνδυνος. Το διοικητικό όργανο ή τα ανώτερα διοικητικά στελέχη ενός πιστωτικού ιδρύματος οφείλουν να εξετάζουν αν υπάρχουν επιπρόσθετοι παράγοντες που θα πρέπει να συνεκτιμώνται κατά την αξιολόγηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου και θα μπορούσαν να βελτιώσουν την ποιότητα της προσέγγισής τους.
122. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να επαγρυπνούν για την πιθανή εισαγωγή μεροληπτικών στοιχείων που θα μπορούσαν να παρεμποδίσουν την επίτευξη των στόχων του ΔΠΧΑ 9. Στις περιπτώσεις στις οποίες τα πιστωτικά ιδρύματα εκτιμούν ότι η προσέγγισή τους όσον αφορά την εφαρμογή είναι πιθανό να έχει εισαγάγει μεροληπτικά στοιχεία, οφείλουν να τροποποιήσουν την αξιολόγησή τους για τον προσδιορισμό μεροληπτικών στοιχείων, διασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτό την επίτευξη του στόχου του Προτύπου (βλέπε ειδικότερα ΔΠΧΑ 9, παράγραφοι Β5.5.1-Β5.5.6).
123. Στις παραγράφους 5.5.12 και Β5.5.25-Β5.5.27, το ΔΠΧΑ 9 καθορίζει τις απαιτήσεις σχετικά με την αξιολόγηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου για ανοίγματα δανεισμού των οποίων οι συμβατικές ταμειακές ροές έχουν υποβληθεί σε τροποποίηση ή επαναδιαπραγμάτευση. Ειδικότερα, όσον αφορά τις τροποποιήσεις που δεν συνεπάγονται παύση αναγνώρισης σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9, μια οικονομική οντότητα πρέπει να αξιολογεί

κατά πόσον έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου συγκρίνοντας: α) τον κίνδυνο αθέτησης κατά την ημερομηνία αναφοράς, με βάση τους τροποποιημένους συμβατικούς όρους, και β) τον κίνδυνο αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση, με βάση τους αρχικούς, μη τροποποιημένους συμβατικούς όρους.

124. Τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να διασφαλίζουν ότι οι τροποποιήσεις ή οι επαναδιαπραγματεύσεις δεν επισκιάζουν τις αυξήσεις του πιστωτικού κινδύνου και δεν συνεπάγονται, επομένως, υποτίμηση της ΑΠΖ, και καθυστέρηση της μεταφοράς στην ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής για οφειλέτες των οποίων ο πιστωτικός κίνδυνος έχει επιδεινωθεί σημαντικά ή έχει οδηγήσει εσφαλμένα σε επιστροφή από την επιμέτρηση της ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής στην επιμέτρηση της ΑΠΖ δωδεκαμήνου.
125. Κατά τον καθορισμό σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου για ένα τροποποιημένο άνοιγμα δανεισμού, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξουν, και θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη κατά την κατάρτιση εκτιμήσεων ΑΠΖ, αν οι εν λόγω τροποποιήσεις ή επαναδιαπραγματεύσεις έχουν βελτιώσει ή αποκαταστήσει την ικανότητα είσπραξης τόκων και καταβολών κεφαλαίου σε σύγκριση με την κατάσταση ως είχε κατά την αρχική αναγνώριση. Θα πρέπει να εξετάζεται επίσης η ουσία των τροποποιημένων συμβατικών ταμειακών ροών, καθώς και οι συνέπειες των τροποποιήσεων για τον μελλοντικό πιστωτικό κίνδυνο του ανοίγματος δανεισμού (λαμβανομένου υπόψη του πιστωτικού κινδύνου του οφειλέτη). Στους παράγοντες που πρέπει να εξετάζονται περιλαμβάνονται, ενδεικτικά, οι ακόλουθοι:
- α) κατά πόσον η τροποποίηση ή επαναδιαπραγμάτευση των συμβατικών όρων και οι συνεπαγόμενες ταμειακές ροές είναι οικονομικά συμφέρουσες για τον οφειλέτη, σε σύγκριση με τους αρχικούς, μη τροποποιημένους συμβατικούς ρόλους, καθώς και πώς η τροποποίηση επηρεάζει οικονομικά την ικανότητα αποπληρωμής του χρέους από τον οφειλέτη·
 - β) αν είναι δυνατόν να προσδιοριστούν παράγοντες προς επίρρωση της αξιολόγησης που διενεργεί ένα πιστωτικό ίδρυμα όσον αφορά την ικανότητα αποπληρωμής του χρέους από τον οφειλέτη, συμπεριλαμβανομένων των περιστάσεων που οδηγούν στην τροποποίηση, και οι μελλοντικές προοπτικές του οφειλέτη λόγω των τροποποιήσεων, λαμβανομένων υπόψη των τρεχουσών συνθηκών, των μακροοικονομικών προβλέψεων και των προοπτικών για τον τομέα/κλάδο στον οποίο δραστηριοποιείται ο οφειλέτης, το επιχειρηματικό μοντέλο του οφειλέτη και του επιχειρηματικού σχεδίου (διαχείρισης) του οφειλέτη που περιγράφει τις προσδοκίες του οφειλέτη σχετικά με τις μελλοντικές επιδόσεις του, την οικονομική ανθεκτικότητα και ταμειακές ροές του· και
 - γ) κατά πόσον το επιχειρηματικό σχέδιο του οφειλέτη είναι εφικτό, υλοποιήσιμο και συνεπές προς το χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής των τόκων και του κεφαλαίου υπό τους τροποποιημένους συμβατικούς όρους του ανοίγματος δανεισμού.

126. Τα ανοίγματα δανεισμού που μεταφέρονται στην ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής και αποτελούν στη συνέχεια αντικείμενο επαναδιαπραγμάτευσης ή τροποποίησης, χωρίς ωστόσο να έχει γίνει αναγνώριση, θα πρέπει να επιστρέφουν στην επιμέτρηση της ΑΠΖ δωδεκαμήνου, εκτός εάν υπάρχουν επαρκή στοιχεία που αποδεικνύουν ότι ο πιστωτικός κίνδυνος κατά τη διάρκεια ζωής του ανοίγματος δεν έχει αυξηθεί σημαντικά σε σύγκριση με το επίπεδό του κατά την αρχική αναγνώριση. Για παράδειγμα, όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα χορηγεί σε οφειλέτες που βρίσκονται σε οικονομική δυσχέρεια διάφορες παραχωρήσεις, όπως μειώσεις επιτοκίου ή αναστολές των καταβολών αποπληρωμής κεφαλαίου, το άνοιγμα δανεισμού ενδέχεται να παρουσιάζει χαρακτηριστικά χαμηλότερου πιστωτικού κινδύνου, παρά το γεγονός ότι ο οφειλέτης μπορεί στην πραγματικότητα να συνεχίσει να αντιμετωπίζει οικονομικές δυσχέρειες, χωρίς ρεαλιστικές προοπτικές να πραγματοποιήσει τις προγραμματισμένες καταβολές αποπληρωμής κατά τη διάρκεια της εναπομένουσας περιόδου ισχύος του ανοίγματος. Σύμφωνα με την παράγραφο Β5.5.27 του ΔΠΧΑ 9, «στα στοιχεία που τεκμηριώνουν ότι δεν πληρούνται πλέον τα κριτήρια για την αναγνώριση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια ζωής ενδέχεται να περιλαμβάνεται ιστορικό της επικαιροποιημένης και εμπρόθεσμης εκτέλεσης πληρωμών έναντι των τροποποιημένων συμβατικών όρων. Συνήθως, ένας πελάτης πρέπει να επιδεικνύει συστηματικά καλή συμπεριφορά πληρωμών στη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου προτού να θεωρηθεί ότι ο πιστωτικός κίνδυνος έχει μειωθεί. Για παράδειγμα, ένα ιστορικό ληξιπρόθεσμων και ελλιπών πληρωμών συνήθως δεν εξαλείφεται μόνο και μόνο με την καταβολή μιας εμπρόθεσμης πληρωμής ύστερα από τροποποίηση των συμβατικών όρων».

4.3.3 Χρήση πρακτικών λύσεων

127. Το ΔΠΧΑ 9 περιλαμβάνει μια σειρά πρακτικών λύσεων, με τις οποίες επιδιώκεται η μείωση του φόρτου εφαρμογής για ευρύ φάσμα εταιρειών ως αναγνώριση του γεγονότος ότι το ΔΠΧΑ 9 θα χρησιμοποιείται από διάφορες οικονομικές οντότητες, περιλαμβανομένων και οντοτήτων εκτός του τραπεζικού κλάδου.

128. Στις παραγράφους κατωτέρω εξετάζονται οι ακόλουθες πρακτικές λύσεις: το σύνολο των πληροφοριών που πρέπει να εξετάζει μια οικονομική οντότητα κατά την επιμέτρηση της ΑΠΖ· η εξαίρεση για τα ανοίγματα «χαμηλού» πιστωτικού κινδύνου· και το μαχητό τεκμήριο καθυστέρησης άνω των 30 ημερών.

129. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να κάνουν περιορισμένη χρήση των εν λόγω πρακτικών λύσεων, δεδομένου ότι ενδέχεται να εισάγουν σημαντικά μεροληπτικά στοιχεία και επειδή –λόγω της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας– το κόστος εξασφάλισης των σχετικών πληροφοριών δεν αναμένεται να συνεπάγεται «αδικοιολόγητο κόστος ή προσπάθεια». Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να εξετάζουν την ανάγκη προσαρμογών κατά τη χρήση πρακτικών λύσεων προκειμένου να αποφεύγεται η επακόλουθη εισαγωγή τυχόν μεροληπτικών στοιχείων, δεδομένου ότι θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ότι ο στόχος του ΔΠΧΑ 9 συνίσταται στην εκτίμηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών με τρόπο που αντανακλά ένα αμερόληπτα καθορισμένο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων ποσό το

οποίο καθορίζεται μέσω της αξιολόγησης μιας σειράς πιθανών εκβάσεων (ΔΠΧΑ 9, παράγραφος 5.5.17).

130. Όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα χρησιμοποιεί τις εν λόγω πρακτικές λύσεις, η αιτιολόγηση της χρήσης πρακτικών λύσεων θα πρέπει να τεκμηριώνεται με σαφήνεια από το πιστωτικό ίδρυμα.

Το σύνολο πληροφοριών

131. Το ΔΠΧΑ 9, παράγραφος B5.5.15, ορίζει ότι «μια οικονομική οντότητα λαμβάνει υπόψη λογικές και βάσιμες πληροφορίες που είναι διαθέσιμες χωρίς αδικαιολόγητο κόστος και προσπάθεια» και ότι «μια οικονομική οντότητα δεν απαιτείται να πραγματοποιεί εξαντλητική έρευνα για πληροφορίες κατά τον καθορισμό του κατά πόσον ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά μετά την αρχική αναγνώριση». Τα πιστωτικά ιδρύματα δεν θα πρέπει να ερμηνεύουν περιοριστικά τις διατυπώσεις αυτές, ενώ θα πρέπει να αναπτύσσουν συστήματα και διαδικασίες που κάνουν χρήση όλων των λογικών και βάσιμων πληροφοριών που αφορούν την ομάδα ανοιγμάτων ή ένα μεμονωμένο άνοιγμα, όπως απαιτείται για την εξασφάλιση υψηλής ποιότητας, σταθερής και συνεπούς εφαρμογής των λογιστικών απαιτήσεων. Παρά ταύτα, δεν είναι απαραίτητο να προκύπτει επιπλέον κόστος και επιχειρησιακός φόρτος όταν τα στοιχεία αυτά δεν συμβάλλουν στην εξασφάλιση υψηλής ποιότητας εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9.

Εξαίρεση «χαμηλού πιστωτικού κινδύνου»

132. Σύμφωνα με την παράγραφο 5.5.10 του ΔΠΧΑ 9, «μια οικονομική οντότητα μπορεί να διαπιστώσει ότι ο πιστωτικός κίνδυνος ενός χρηματοοικονομικού μέσου δεν έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση εάν το χρηματοοικονομικό μέσο αποφασιστεί ότι εμπεριέχει χαμηλό πιστωτικό κίνδυνο κατά την ημερομηνία αναφοράς». Μολονότι τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν με τον τρόπο αυτό την επιλογή να μην αξιολογούν αν ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά μετά την αρχική αναγνώριση για ανοίγματα «χαμηλού πιστωτικού κινδύνου», η χρήση της εξαίρεσης αυτής θα πρέπει να είναι περιορισμένη. Ειδικότερα, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να διενεργούν εγκαίρως την αξιολόγηση σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου για όλα τα ανοίγματα δανεισμού.
133. Στο πλαίσιο αυτό, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να αναγνωρίζουν πάντα μεταβολές της ΑΠΖ δωδεκαμήνου μέσω της πρόβλεψης εφόσον δεν υπάρχει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, ενώ θα πρέπει πάντα να μεταφέρουν τα ανοίγματα δανεισμού στην επιμέτρηση της ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής εάν υπάρχει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου. Προκειμένου να εξασφαλίζεται υψηλής ποιότητας εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9, κάθε χρήση της εξαίρεσης χαμηλού πιστωτικού κινδύνου θα πρέπει να συνοδεύεται από σαφείς αποδείξεις ότι ο πιστωτικός κίνδυνος ως είχε κατά την ημερομηνία αναφοράς είναι αρκετά χαμηλός ώστε να μην είναι δυνατή η ύπαρξη σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση.

134. Προκειμένου να γίνει κατανοητή η έννοια του χαμηλού πιστωτικού κινδύνου στο ΔΠΧΑ 9, στην παράγραφο Β5.5.22 παρατίθεται ένα παράδειγμα χρηματοοικονομικού μέσου με εξωτερική διαβάθμιση «επενδυτικού βαθμού». Ωστόσο, δεν είναι δυνατόν να θεωρείται αυτομάτως ότι όλα τα ανοίγματα που έχουν αξιολογηθεί με διαβάθμιση «επενδυτικού βαθμού» από έναν οργανισμό αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας εμπεριέχουν χαμηλό πιστωτικό κίνδυνο. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να βασίζονται κατά κύριο λόγο στις αξιολογήσεις πιστωτικού κινδύνου που διενεργούν τα ίδια προκειμένου να προβαίνουν σε αποτίμηση του πιστωτικού κινδύνου ενός ανοίγματος δανεισμού, και να μην βασίζονται αποκλειστικά ή μηχανιστικά στις διαβαθμίσεις που παρέχουν οι οργανισμοί αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας (όταν αυτές είναι διαθέσιμες). Μολαταύτα, οι θετικές εσωτερικές πιστοληπτικές διαβαθμίσεις, σε σύγκριση με τις αντίστοιχες εξωτερικές διαβαθμίσεις, θα πρέπει να απαιτούν συμπληρωματική ανάλυση και αιτιολόγηση από το διοικητικό όργανο ή τα ανώτερα διοικητικά στελέχη.

Το μαχητό τεκμήριο καθυστέρησης άνω των 30 ημερών

135. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να έχουν θεσπίσει διαδικασίες αξιολόγησης και διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου ώστε να διασφαλίζεται ότι εντοπίζονται σημαντικές αυξήσεις του πιστωτικού κινδύνου πολύ πριν τα ανοίγματα καταστούν σε καθυστέρηση ή ληξιπρόθεσμα. Παρότι η χρήση του μαχητού τεκμηρίου καθυστέρησης άνω των 30 ημερών ως μέτρου προστασίας δεν αποκλείεται σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 παράλληλα με άλλους, πρώιμους δείκτες για την αξιολόγηση σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να αποφεύγουν να το χρησιμοποιούν ως κύριο δείκτη μεταφοράς στην ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής.

136. Κάθε επιβεβαίωση ανατροπής του τεκμηρίου καθυστέρησης άνω των 30 ημερών, βάσει της διαπίστωσης ότι δεν υπήρξε σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, θα πρέπει να συνοδεύεται από εμπειριστατωμένη ανάλυση, με την οποία καταδεικνύεται με σαφήνεια ότι η καθυστέρηση άνω των 30 ημερών δεν συσχετίζεται με σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου¹⁸. Στην εν λόγω ανάλυση θα πρέπει να εξετάζονται τόσο οι τρέχουσες όσο και οι λογικές και βάσιμες προορατικές πληροφορίες που ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα τη διαφοροποίηση των μελλοντικών υστερήσεων ταμειακών ροών από την ιστορική εμπειρία.

137. Σε αυτό το πλαίσιο, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να χρησιμοποιούν συναφείς προορατικές πληροφορίες, οι οποίες είναι λογικές και βάσιμες, ώστε να εξακριβώνουν αν υφίσταται ουσιαστική σχέση μεταξύ των εν λόγω πληροφοριών και των παραγόντων πιστωτικού κινδύνου. Τα πιστωτικά ιδρύματα δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούν το μαχητό τεκμήριο καθυστέρησης άνω των 30 ημερών, εκτός εάν έχουν αποδείξει ότι οι προορατικές πληροφορίες δεν συνδέονταν ουσιαστικά με τον παράγοντα πιστωτικού κινδύνου ή ότι οι εν λόγω πληροφορίες δεν είναι διαθέσιμες χωρίς αδικαιολόγητο κόστος ή προσπάθεια.

¹⁸ Για παράδειγμα, μολονότι σε ορισμένες δικαιοδοσίες η καθυστέρηση αποπληρωμής για ορισμένους δανειολήπτες συνιστά κοινή πρακτική, η ιστορία καταδεικνύει ότι οι μη καταβληθείσες πληρωμές καλύπτονται πλήρως τους επόμενους μήνες.

138. Στον περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων στις οποίες οι πληροφορίες καθυστέρησης αποτελούν το βέλτιστο κριτήριο που έχει στη διάθεσή του ένα πιστωτικό ίδρυμα για να καθορίσει τον χρόνο κατά τον οποίο τα ανοίγματα πρέπει να μεταφερθούν στην κατηγορία της ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, εφιστάται ιδιαίτερως η προσοχή των πιστωτικών ιδρυμάτων στην επιμέτρηση της πρόβλεψης της ΑΠΖ δωδεκαμήνου, ώστε να διασφαλίζεται η ενδεδειγμένη καταγραφή της ΑΠΖ σύμφωνα με τον στόχο επιμέτρησης του ΔΠΧΑ 9. Επιπλέον, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ότι όταν στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό σε πληροφορίες του παρελθόντος εισάγουν μεροληπτικά στοιχεία στην εφαρμογή του λογιστικού μοντέλου ΑΠΖ και ότι θα πρέπει να μεριμνούν για την επίτευξη των στόχων των απαιτήσεων απομείωσης του ΔΠΧΑ 9 (θα πρέπει για την ακρίβεια να αποτυπώνεται ΑΠΖ που εκπληρώνει τους δεδηλωμένους στόχους επιμέτρησης και να καταγράφονται όλες οι σημαντικές αυξήσεις του πιστωτικού κινδύνου).

4.4 Εποπτική αξιολόγηση των πρακτικών πιστωτικού κινδύνου, λογιστική καταγραφή των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και της κεφαλαιακής επάρκειας

4.4.1 Αρχή 1 — Αξιολόγηση της διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου

Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να προβαίνουν τακτικά σε αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των πρακτικών πιστωτικού κινδύνου ενός πιστωτικού ιδρύματος.

139. Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να βεβαιώνονται ότι τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν υιοθετήσει και τηρούν τις αξιόπιστες πρακτικές πιστωτικού κινδύνου που περιγράφονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές. Κατά την εν λόγω αξιολόγηση των αρμόδιων αρχών θα πρέπει να εξετάζονται, ενδεικτικά, τα ακόλουθα:

- α) αν τα καθήκοντα εσωτερικού ελέγχου του πιστωτικού κινδύνου είναι άρτια και περιλαμβάνουν όλα τα ανοίγματα δανεισμού·
- β) αν είναι επαρκής η ποιότητα των διαδικασιών και των συστημάτων ενός πιστωτικού ιδρύματος ώστε να προσδιορίζονται, να κατατάσσονται, να παρακολουθούνται και να αντιμετωπίζονται εγκαίρως οι μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου για όλα τα ανοίγματα δανεισμού, καθώς και αν κατά την κρίση της διοίκησης βάσει της πιστοδοτικής της εμπειρίας εξετάζονται οι τρέχουσες συνθήκες και οι προορατικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών παραγόντων, και ότι η κρίση αυτή είναι άρτια τεκμηριωμένη·
- γ) αν οι διαδικασίες του πιστωτικού ιδρύματος αντανάκλουν την πολιτική ανάληψης κινδύνων του πιστωτικού ιδρύματος κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ότι τα ανοίγματα δανεισμού, των οποίων ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί μετά τη δημιουργία ή την αγορά σε επίπεδο που υπερβαίνει την πολιτική ανάληψης κινδύνων του πιστωτικού ιδρύματος, προσδιορίζονται εγκαίρως και παρακολουθούνται δεόντως, καθώς και αν οι εκτιμήσεις των προβλέψεων ΑΠΖ αντανάκλουν δεόντως τις αυξήσεις στον πιστωτικό κίνδυνο των εν λόγω ανοιγμάτων σύμφωνα με τις αυξήσεις που έχουν προσδιοριστεί. Όταν ένα πιστωτικό ίδρυμα

αποκτά ή αγοράζει άνοιγμα δανεισμού για το οποίο ο πιστωτικός κίνδυνος κατά την απόκτηση υπερβαίνει την πολιτική ανάληψης κινδύνων του ιδρύματος και συνιστά, ως εκ τούτου, εξαίρεση από τις πολιτικές και τα πρότυπα δανεισμού του ιδρύματος, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να αξιολογούν κατά πόσον το ίδρυμα έχει θεσπίσει και τηρεί κατάλληλες διαδικασίες και ελέγχους για τα ακόλουθα καθήκοντα: αρχικό προσδιορισμό, εξέταση, έγκριση και τεκμηρίωση των εν λόγω ανοιγμάτων· αναφορά των εν λόγω εξαιρέσεων πολιτικής στα ανώτερα διοικητικά στελέχη και, για μεμονωμένα σημαντικά ανοίγματα, στο διοικητικό όργανο· και ορθή παρακολούθηση των εν λόγω ανοιγμάτων μετά την αρχική αναγνώριση. Οι αρμόδιες αρχές οφείλουν επίσης να αξιολογούν αν στις διαδικασίες και στους ελέγχους του πιστωτικού ιδρύματος προσδιορίζονται χωριστά οι εκτιμήσεις των προβλέψεων ΑΠΖ που αφορούν ανοίγματα τα οποία συνάδουν με την πολιτική ανάληψης κινδύνων του πιστωτικού ιδρύματος και τις εκτιμήσεις των προβλέψεων ΑΠΖ που αφορούν τα ανοίγματα δανεισμού υψηλότερου κινδύνου·

- δ) αν στο διοικητικό όργανο και στα ανώτερα διοικητικά στελέχη παρέχονται σε τακτική βάση (για παράδειγμα, σε τριμηνιαία ή συχνότερη βάση, αν αυτό είναι επιθυμητό) κατάλληλες πληροφορίες σχετικά με τον πιστωτικό κίνδυνο των ανοιγμάτων δανεισμού, τις σχετικές προβλέψεις της ΑΠΖ και τις μεταβολές των εκτιμήσεων προβλέψεων αυτών·
- ε) αν οι προβλέψεις που περιλαμβάνονται στις αξιολογήσεις και στις μετρήσεις του πιστωτικού κινδύνου δεν είναι μόνο λογικές και βάσιμες, αλλά είναι επίσης συνεπείς με τις προβλέψεις που χρησιμοποιούνται από το πιστωτικό ίδρυμα για άλλους σκοπούς, στοιχεία τα οποία τίθενται όλα στη διάθεση των αρμόδιων αρχών· και
- στ) αν είναι αξιόπιστες οι πολιτικές και οι διαδικασίες του πιστωτικού ιδρύματος για την επικύρωση της ακρίβειας και της συνέπειας των εσωτερικών μοντέλων του αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου.

140. Κατά τη διενέργεια των εν λόγω αξιολογήσεων, οι αρμόδιες αρχές δύνανται να ζητήσουν από τα πιστωτικά ιδρύματα να παράσχουν συμπληρωματικές πληροφορίες, οι οποίες δεν γνωστοποιούνται δημοσίως, μέσω τακτικής εποπτικής αναφοράς, ad hoc αναφοράς ή επιτόπιων ελέγχων. Οι αρμόδιες αρχές θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιούν τις προσεγγίσεις αυτές για τη λήψη συμπληρωματικών πληροφοριών κατά τη διενέργεια των αξιολογήσεων που απαιτούνται βάσει των αρχών που παρατίθενται κατωτέρω.

4.4.2 Αρχή 2 — Αξιολόγηση της επιμέτρησης της ΑΠΖ

Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να βεβαιώνονται ότι οι μέθοδοι που εφαρμόζει ένα πιστωτικό ίδρυμα για τον καθορισμό των λογιστικών προβλέψεων οδηγούν σε κατάλληλη επιμέτρηση της ΑΠΖ σύμφωνα με το εφαρμοστέο λογιστικό πλαίσιο.

141. Κατά την αξιολόγηση των μεθόδων που εφαρμόζει ένα πιστωτικό ίδρυμα για την εκτίμηση των προβλέψεων, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να βεβαιώνονται ότι το πιστωτικό ίδρυμα ακολουθεί πολιτικές και πρακτικές που συνάδουν με τις αρχές επιμέτρησης της ΑΠΖ

που περιγράφονται συνοπτικά στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, των ακόλουθων αρχών:

- α) οι διαδικασίες που χρησιμοποιεί ένα πιστωτικό ίδρυμα για την επιμέτρηση της ΑΠΖ είναι αξιόπιστες και έγκαιρες, ενώ λαμβάνουν επίσης υπόψη κριτήρια όπως οι επικαιροποιημένες αποτιμήσεις καθοριστικών παραγόντων μείωσης πιστωτικού κινδύνου (κατά κύριο λόγο οι εξασφαλίσεις, ο υπολειμματικός κίνδυνος μετά τη συνεκτίμηση των καθοριστικών παραγόντων, η συσχέτιση του εν λόγω κινδύνου με τη φερεγγυότητα των δανειοληπτών και οι δυνητικές επιπτώσεις ως προς την αποτελεσματικότητα της προστασίας), οι εκτιμήσεις ταμειακών ροών που βασίζονται σε αξιολογήσεις των ειδικών για κάθε δανειολήπτη παραγόντων και οι τρέχουσες και μελλοντικές μακροοικονομικές συνθήκες, σε συνδυασμό με άλλες συναφείς προορατικές πληροφορίες που επηρεάζουν την προσδοκώμενη δυνατότητα κάλυψης του ανοίγματος δανεισμού του πιστωτικού ιδρύματος·
- β) το πλαίσιο και η μεθοδολογία που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό των προβλέψεων, είτε σε συλλογική είτε σε μεμονωμένη βάση, έχουν άρτια δομή·
- γ) οι συγκεντρωτικές προβλέψεις για τα ανοίγματα δανεισμού είναι κατάλληλες σύμφωνα με τις συναφείς λογιστικές απαιτήσεις και σε σχέση με το άνοιγμα πιστωτικού κινδύνου του χαρτοφυλακίου του πιστωτικού ιδρύματος·
- δ) η αδυναμία κάλυψης αναγνωρίζεται τη δέουσα χρονική περίοδο μέσω προβλέψεων ή διαγραφών· και
- ε) ανεξαρτήτως της μεθόδου που χρησιμοποιείται για τον καθορισμό της ΑΠΖ, οι εσωτερικές διαδικασίες του πιστωτικού ιδρύματος για την επιμέτρηση της ΑΠΖ λαμβάνουν υπόψη τον πιστωτικό κίνδυνο που έχει αναλάβει το πιστωτικό ίδρυμα, καθώς και τις μεταβολές στον πιστωτικό κίνδυνο των ανοιγμάτων δανεισμού του πιστωτικού ιδρύματος.

142. Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να ελέγχουν ενδελεχώς τη χρήση των πρακτικών λύσεων που αναφέρονται στην ενότητα 4.3 για τον καθορισμό της καταλληλότητας της επιμέτρησης της ΑΠΖ.

143. Κατά την ανασκόπηση των καθηκόντων αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου και επιμέτρησης της ΑΠΖ ενός πιστωτικού ιδρύματος, οι αρμόδιες αρχές δύνανται να αξιοποιούν την εργασία τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού ελέγχου¹⁹.

4.4.3 Αρχή 3 — Αξιολόγηση της κεφαλαιακής επάρκειας

Κατά την αξιολόγηση της συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας ενός πιστωτικού ιδρύματος, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει επίσης να εξετάζουν τις πρακτικές πιστωτικού κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος.

¹⁹ Κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (GL44) και κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με την επικοινωνία μεταξύ των αρμόδιων αρχών και των νόμιμων ελεγκτών (EBA/GL/2016/05).

144. Κατά την αξιολόγηση της καταλληλότητας του επιπέδου των προβλέψεων για τα ανοίγματα δανεισμού ως στοιχείου της συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας ενός πιστωτικού ιδρύματος, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να εξετάζουν τις πρακτικές πιστωτικού κινδύνου του και να λαμβάνουν υπόψη ότι οι σχετικές διαδικασίες, η μεθοδολογία και οι υποκείμενες παραδοχές ΑΠΖ του πιστωτικού ιδρύματος απαιτούν σημαντικό βαθμό κριτικής ικανότητας βάσει της πιστοδοτικής εμπειρίας.
145. Κατά τη διενέργεια των αξιολογήσεών τους, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να εξετάζουν κατά πόσον ένα πιστωτικό ίδρυμα:
- α) έχει μεριμνήσει για την τήρηση αποτελεσματικών συστημάτων και ελέγχων ώστε να προσδιορίζονται, να μετρώνται, να παρακολουθούνται και να ελέγχονται εγκαίρως το επίπεδο του πιστωτικού κινδύνου, οι σημαντικές αυξήσεις του πιστωτικού κινδύνου και τα προβλήματα ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού·
 - β) έχει αναλύσει όλους τους σημαντικούς συναφείς παράγοντες που επηρεάζουν τον πιστωτικό κίνδυνο και τη δυνατότητα κάλυψης του χαρτοφυλακίου· και
 - γ) έχει θεσπίσει αποδεκτή διαδικασία εκτίμησης των προβλέψεων, η οποία τηρεί, κατ'ελάχιστον, τις αρχές που καθορίζονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών λογιστικών απαιτήσεων.
146. Κατά την αξιολόγηση της κεφαλαιακής επάρκειας, οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να εξετάζουν τον τρόπο με τον οποίο οι πολιτικές και οι πρακτικές λογιστικής και αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου ενός πιστωτικού ιδρύματος επηρεάζουν την επιμέτρηση των στοιχείων ενεργητικού και των κερδών του πιστωτικού ιδρύματος και, κατά συνέπεια, την κεφαλαιακή του θέση.
147. Σε περίπτωση που οι αρμόδιες αρχές εντοπίζουν ελλείψεις κατά την αξιολόγηση των πρακτικών πιστωτικού κινδύνου ενός πιστωτικού ιδρύματος, θα πρέπει να εξετάζουν τον τρόπο με τον οποίο οι εν λόγω ελλείψεις επηρεάζουν το επίπεδο των αναφερόμενων προβλέψεων και, εάν το συγκεντρωτικό ποσό των προβλέψεων δεν είναι κατάλληλο σύμφωνα με το εφαρμοστέο λογιστικό πλαίσιο, η αρμόδια αρχή οφείλει να συζητεί το πρόβλημα αυτό με τα ανώτερα διοικητικά στελέχη και με το διοικητικό όργανο του πιστωτικού ιδρύματος και να προβαίνει στη λήψη κατάλληλων εποπτικών μέτρων, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.
148. Ειδικότερα, στον βαθμό που διαπιστώνονται ή δεν διορθώνονται εγκαίρως σημαντικές ελλείψεις στην αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου ή στην επιμέτρηση της ΑΠΖ, οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να εξετάζουν το ενδεχόμενο επιβολής συμπληρωματικών απαιτήσεων ιδίων κεφαλαίων δυνάμει του τίτλου VII κεφάλαιο 2 τμήμα III άρθρο 104 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ.